

Stavovi o akademskom integritetu zaposlenih na univerzitetima u Srbiji

MASA

Jul, 2022

SADRŽAJ

O istraživanju	2
Osnovne karakteristike uzorka	3
Opšti stavovi o akademskom integritetu i oblici neakademskog ponašanja	4
Plagiranje i autoplagiranje	10
Stavovi o radu etičkog odbora	24
Stavovi o procedurama izbora u zvanje	36
Ključni analitički izvodi	50

O istraživanju

Pitanja akademskog integriteta zapravo predstavlja jedno široko polje koje obuhvati čitav niz različitih tema, koje se mogu kretati od plagiranje naučnih radova, peko odnosa između kolega, do odnosa profesora prema studentima. Univerzitet predstavlja jedan poseban društveni svet u malom, u kome postoje pisana i nepisana pravila, ali u kome istovremeno neke važne teme, kao što je akademski integritet, nisu dovoljno prisutne u akademskoj komunikaciji. Akademski integritet, kao tema, spada u ona pitanja o kojima se retko govori, a pridev 'akademski' po sebi podrazumeva da se na akademiji sve dešava u skladu sa 'akademskim' standardima. S vremenima na vreme, nekada u medijima, nekada u akademskim i/ili etičkim odborima, neka tema koja spada u oblast akademskog integriteta postane predmet debate. U ovim situacijama sama akademska zajednica uglavnom pokušava da problem učini manjim i/ili nevidljivim, stoga što postoji razumevanje iliti stereotip da univerzitetska zajednica i svi njeni članovi imanentno se drže svih etičkih standarda, te da retki ekscesi ne trebaju da narušavaju ovaj etički akademski mir. Ovim istraživanjem smo pokušali da pitanje akademskog integriteta učinimo otvorenim. Cilj je da se utvrde koji su to ključni problemi i aspekti akademskog integriteta o kojima se mora više govoriti, i koji svojom frekventnošću i magnitudom narušavaju ukupan kvalitet akademskog života. Stoga smo u maju 2022 godine, uz podršku Ambasade USA najpre realizovali jedno kvalitativno istraživanje sa zaposlenima u USA akademskoj zajednici, i sa njima razgovarali o akademskom integritetu. Ideja je bila da se uvide problemi sa kojima se sreću univerziteti i kolege u razvijenoj naučnoj zajednici, te da se na osnovu tih znanja daju predlozi koji imaju za cilj podizanje nivoa akademskog integriteta u Srbiji. U drugoj fazi realizovali smo anketno istraživanje čije rezultate predstavljamo na narednim stranicama. Istraživanje je imalo sledeće karakteristike.

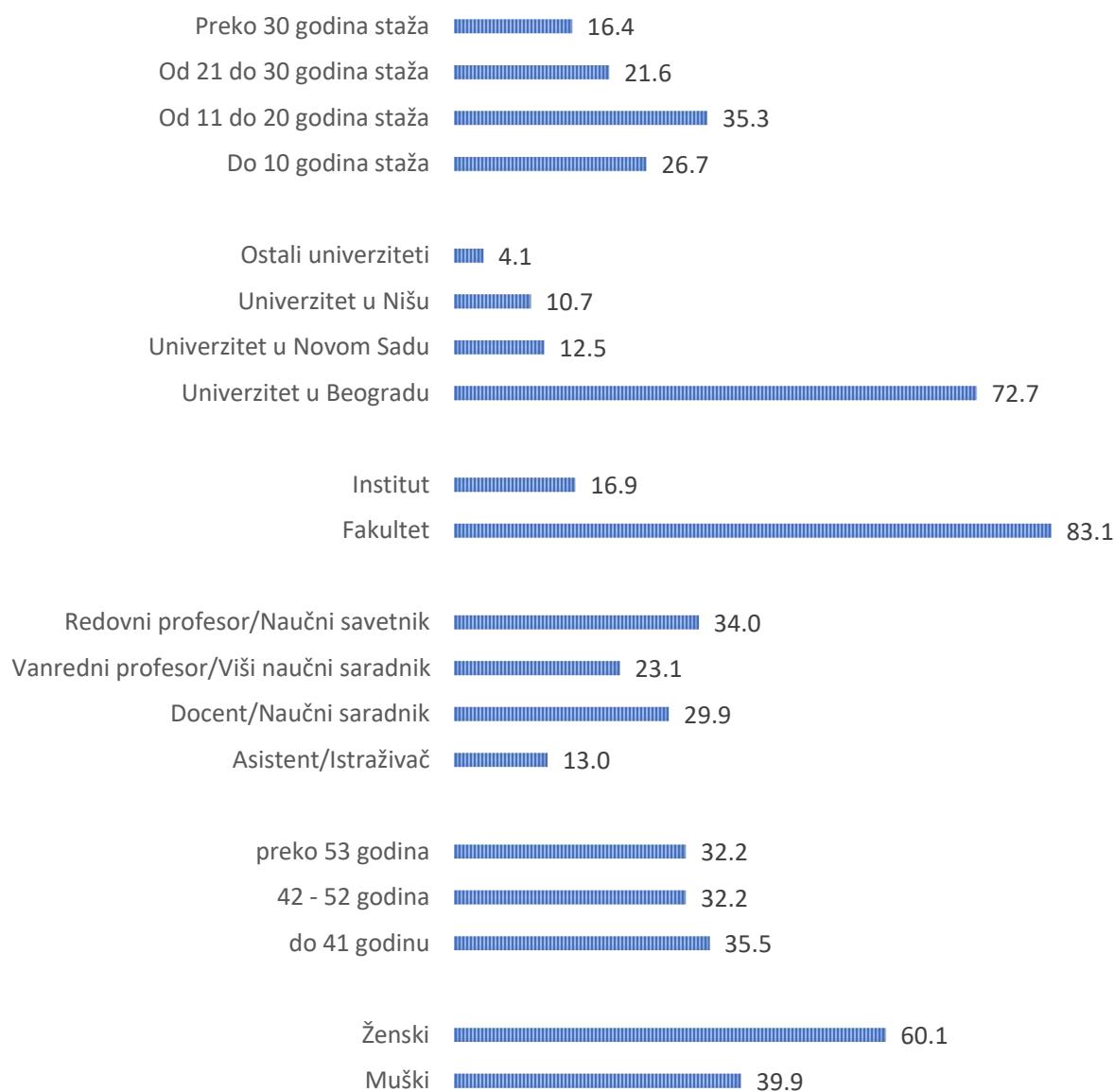
- Tema: Akademski integritet
- Cilj istraživanja: Identifikovanje frekventnosti, oblika i obrazaca neakademskog ponašanja
- Metod: Anketni metod CAWI tehnika
- Uzorak: Prigodan
- Ukupan broj ispitanika: 341
- Instrument: Upitnik sa 22 tematskih pitanja, plus pet demografskih pitanja

Na narednim stranama prezentujemo ključne analitičke nalaze istraživanja

Osnovne karakteristike uzorka

U Grafikonu 1 prilažemo osnovne karakteristike ispitanika koji su učestvovali u istraživanju. Podaci ukazuju da je u uzroku bilo više žena nego muškaraca. Starost naših ispitanika smo podelili na 33% varijanse, te je broj ispitanika u svakoj kategoriji ujednačen. Asistenata/istraživača je u uzorku bilo manje nego onih koji pripadaju ostalim kategorijama zvanja, a najveći broj ispitanika bio je sa Beogradskog Univerziteta. Po godinama staža, sve kategorije su prilično zastupljene, komparativno, najveći je broj zaposlenih na univerzitetu kojima imaju od 11 do 20 godina radnog staža.

Grafikon 1 Osnovne karakteristike uzorka %

Opšti stavovi o akademskom integritetu i oblici neakademskog ponašanja

Na prvom pitanju u upitniku tražili smo od ispitanika da nam navedu koja im je prva asocijacija kada se pomene 'akademski integritet'. Pitanje je bilo otvorenog tipa, a mi smo sve odgovore kategorizovali (Grafikon 2). Podaci ukazuju da su dve ključne asocijacije kada je reč o akademskom integritetu. Prva obuhvata autonomiju, nezavisnost u radu i slobodu naučnog rada i izražavanja. Dakle, više nego svaki peti član akademske zajednice na ovaj način doživljava akademski integritet. Druga se tiče etike i obuhvata kategorije kao što su čast, poštovanje i čestitost. Dakle, za članove akademske zajednice u Srbiji možemo se reći da dominantno akademski integritet podrazumeva autonomiju naučnog i poštovanje opštih etičkih normi.

Grafikon 2 Prva asocijacija na 'akademski integritet' %

U Tabeli 1 prilažemo asocijacije na akademski integritet s obzirom na kategorije ispitanika. Jedine razlike između ispitanika jesu one koje se tiču zvanja, tačnije, vanredni profesori i naučni saradnici u manjoj meri insistiraju na slobodi/nezavisnosti/autonomiji, te u većoj meri nisu imali asocijacije.

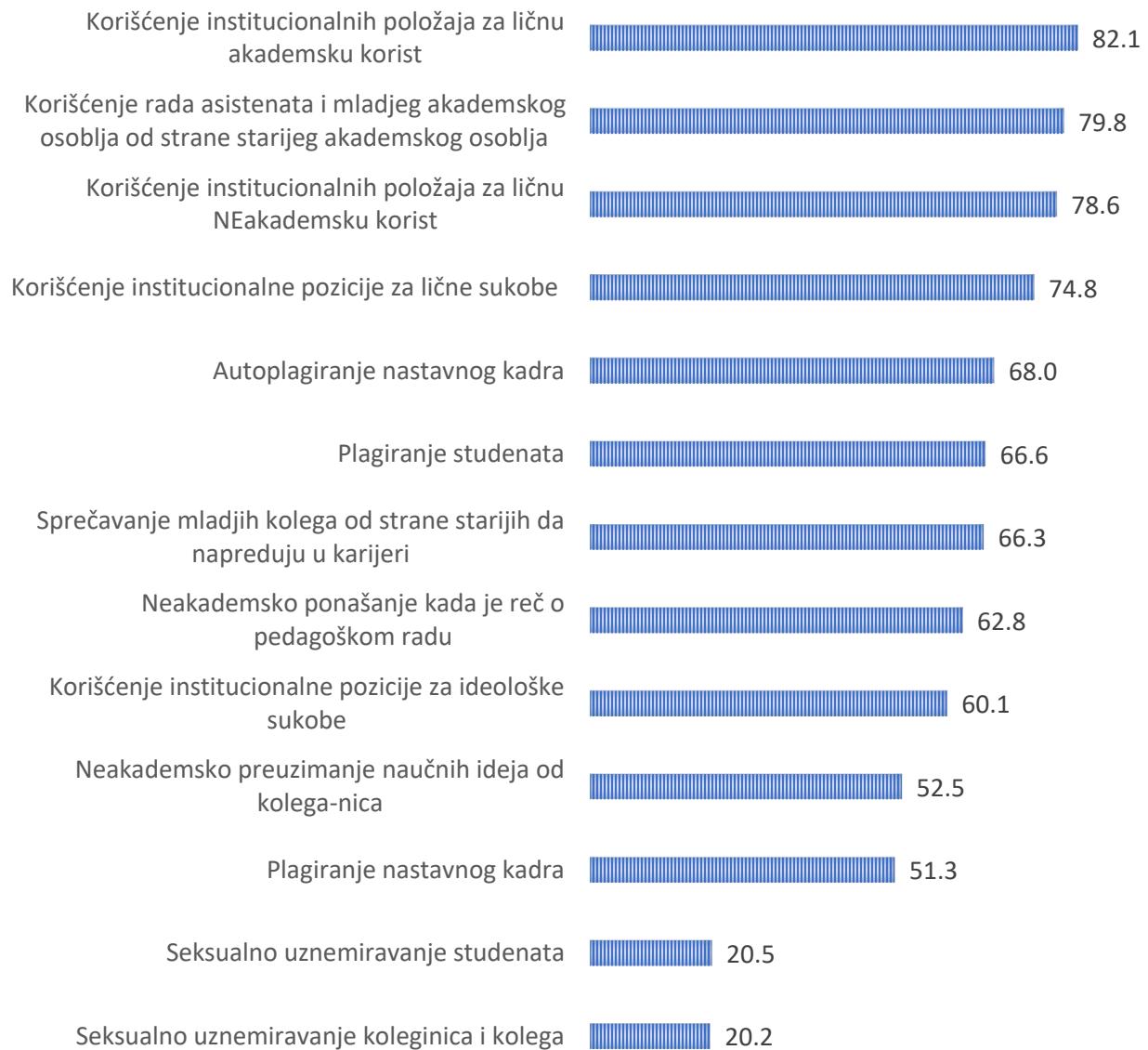
Tabela 1 Asocijacije na akademski integritet u odnosu na distinkтивне карактеристике узорка

	Pol		Starost				Zvanje				Fakultet ili Institut			Univerzitet				Staž		
	Muški	Ženski	do 41 godinu	42 - 52 godina	preko 53 godina	Asistent/ Istraživač	Docent/Naučni saradnik	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	Redovni profesor/Naučni savetnik	Fakultet	Institut	Univerzitet u Beogradu	Univerzitet u Novom Sadu	Univerzitet Nišu	Ostali univerziteti	Do 10 godina	Od 11 do 20 godina	Od 21 do 30 godina	Preko 30 godina	
Čast/poštjenje/čestitost Autonomija/Nezavisnost/	22.2% 19.3%	13.3% 22.2%	18.6% 18.6%	15.9% 22.4%	16.8% 24.3%	9.1% 6.8%	20.8% 24.8%	14.1% 19.2%	18.3% 25.2%	17.8% 20.6%	12.3% 24.6%	18.1% 22.0%	20.0% 22.5%	14.7% 23.5%	23.1% 30.8%	14.8% 20.5%	21.6% 20.7%	14.1% 23.9%	14.8% 22.2%	
Sloboda																				
Plagijat/Autoplajgijat	4.4%	3.0%	3.4%	5.6%	0.9%	4.5%	5.0%	3.8%	1.7%	2.8%	7.0%	4.7%				3.4%	4.3%	4.2%		
Doslednost/Dostojanstvo	3.0%	5.9%	3.4%	5.6%	5.6%	4.5%	4.0%	7.7%	2.6%	5.0%	1.8%	4.3%		11.8%		5.7%	3.4%	2.8%	5.6%	
Etika/etički kodeks	11.1%	8.9%	11.9%	7.5%	8.4%	11.4%	7.9%	10.3%	10.4%	10.0%	8.8%	10.3%	10.0%	11.8%		11.4%	8.6%	9.9%	9.3%	
Iskrenost/Istinotost/Hrabrost	0.7%	2.0%	1.7%	1.9%	0.9%			2.0%	1.3%	1.7%	0.7%	5.3%	1.7%		7.7%		2.6%	1.4%	1.9%	
Odgovornost/verodostojnost	2.2%	3.0%	0.8%	2.8%	3.7%			2.0%	1.3%	5.2%	2.8%	1.8%	2.6%	2.5%	5.9%		1.1%	1.7%	4.2%	3.7%
Znanje/Profesionalizam/	4.4%	3.4%	4.2%	2.8%	4.7%	2.3%	5.9%	1.3%	4.3%	3.9%	3.5%	3.9%	7.5%	2.9%		3.4%	3.4%	2.8%	7.4%	
Stručnost																				
Poštovanje propisa/zakona/standarda	2.2%	3.9%	3.4%	2.8%	3.7%	4.5%		6.4%	3.5%	3.6%	1.8%	1.7%	7.5%	11.8%		3.4%	3.4%	2.8%	3.7%	
Etika u naučnom radu i odnosu prema studentima	2.2%	1.5%		1.9%	2.8%	2.3%		1.3%	3.5%	2.1%			1.7%		2.9%	7.7%		1.7%	1.4%	3.7%
Kolegijalnost/Meduljudski odnosi	3.0%	5.4%	2.5%	4.7%	5.6%	9.1%	2.0%	2.6%	6.1%	5.0%	1.8%	3.4%	7.5%	5.9%	7.7%	3.4%	1.7%	7.0%	7.4%	
To ne postoji u Srbiji	8.1%	10.3%	12.7%	7.5%	8.4%	15.9%	10.9%	9.0%	6.1%	8.2%	15.8%	9.9%	15.0%		7.7%	14.8%	8.6%	7.0%	7.4%	
Ostalo	3.7%	5.4%	7.6%	4.7%	0.9%	11.4%	6.9%	1.3%	2.6%	4.3%	7.0%	6.0%		2.9%		5.7%	5.2%	7.0%		
Bez asocijacije	13.3%	11.8%	11.0%	14.0%	13.1%	18.2%	7.9%	20.5%	8.7%	13.2%	8.8%	9.5%	7.5%	5.9%	15.4%	12.5%	12.9%	11.3%	13.0%	
X ²	10.925		22.038				56.960*				18.758			46.345			27.174			
	df=13		df=26				df=39				df=13			df=39			df=39			
	p=.617		p=.687				p=.032				p=.131			p=.195			p=.923			

Tabela 2 Učestalost neakademskog ponašanja %

	Veoma često	Često	Retko	Nikada	Bez odgovora
Plagiranje nastavnog kadra	9.4	41.9	44.0	1.8	2.9
Plagiranje studenata	23.8	42.8	27.3	3.2	2.9
Autoplagiranje nastavnog kadra	16.4	51.6	27.3	1.8	2.9
Sprečavanje mlađih kolega od strane starijih da napreduju u karijeri	24.9	41.3	31.1	1.8	0.9
Korišćenje institucionalnih položaja za ličnu akademsku korist	39.3	42.8	16.1	0.9	0.9
Korišćenje institucionalnih položaja za ličnu NEakademsku korist	33.7	44.9	18.5	2.3	0.6
Korišćenje institucionalne pozicije za ideološke sukobe	19.4	40.8	34.9	4.4	0.6
Korišćenje institucionalne pozicije za lične sukobe	34.3	40.5	22.3	2.3	0.6
Korišćenje rada asistenata i mlađeg akademskog osoblja od strane starijeg akademskog osoblja	39.6	40.2	17.3	1.8	1.2
Neakademsko preuzimanje naučnih ideja od kolega-nica	12.0	40.5	44.3	2.1	1.2
Neakademsko ponašanje kada je reč o pedagoškom radu	18.8	44.0	34.9	1.8	0.6
Seksualno uznemiravanje koleginica i kolega	4.4	15.8	60.7	17.3	1.8
Seksualno uznemiravanje studenata	4.1	16.4	59.5	18.5	1.5

Grafikon 3 Oblici neakademskog ponašanja: SUMA Veoma često i često %

U Tabeli 2 dat je prikaz procene učestalosti različitih oblika neakademskog ponašanja. Najpre, valja reći da su dobijene vrednosti veoma visoke. U cilju jednostavnijeg pregleda, u Grafikonu 3 dat je prikaz po ajtemima hijerarhijski sumiranih vrednosti 'veoma često' i često. Osim seksualnog uzinemiravanja, za sve ostale ajteme (oblike ponašanja) preko polovine ispitanika smatra da se to učestalo dešava. Komparativno, ispitanici procenjuju da su najučestalije prakse korišćenje institucionalnog položaja za ličnu akademsku korist, korišćenje rada asistenata i mlađeg osoblja od strane starijih, korišćenje institucionalnog položaja za ličnu Neakademsku korist, te korišćenje institucionalne pozicije za lične sukobe. Tri četvrtine, ili više od toga, ispitanika smatra da se ova četiri oblika neakademskog ponašanja dešavaju veoma česti ili često. No, valja primetiti da su i ostali oblici neakademskog ponašanja veoma

prisutni, a čak se i preko 20% procene učestalosti za dva oblika seksualnog uznemiravanja ne mogu oceniti kao naročito niske vrednosti.

U Tabeli 3 dajemo prikaz rotirane matrice na osnovu EFA. Ajtemi koji nisu sastavni deo matrice izbačeni su usled nedostatka diskriminativnosti. Rezultat faktorske analize ukazuju da se svi oblici neakademskog ponašanja mogu podeliti u tri kategorije (dimenzije). Prva se tiče zloupotrebe institucionalne pozicije (31.4% varijanse), druga se tiče plagiranja (19.6% varijanse), a treći se te tiče seksualnog uznemiravanja (18.4% varijanse).

Tabela 3 EFA matrica sa Varimax rotacijom

	Zloupotreba statusa	Plagiranje	Seksualno uznemiravanje
Plagiranje nastavnog kadra		0.766	
Plagiranje studenata		0.768	
Autoplagiranje nastavnog kadra		0.758	
Sprečavanje mlađih kolega od strane starijih da napreduju u karijeri	0.640		
Korišćenje institucionalnih položaja za ličnu akademsku korist	0.835		
Korišćenje institucionalnih položaja za ličnu NE-akademsku korist	0.833		
Korišćenje institucionalne pozicije za ideološke sukobe	0.695		
Korišćenje institucionalne pozicije za lične sukobe	0.805		
Seksualno uznemiravanje koleginica i kolega			0.877
Seksualno uznemiravanje studenata			0.911

U Tabeli 4 dat je prikaz distribucije faktorskih skorova (tipa neakademskog ponašanja) u odnosu na ključne karakteristike ispitanika. Generalno, najveće razlike merimo između kategorija kada je reč o zloupotrebi institucionalnog položaja, i u ovom pogledu, jedino kada je reč o razlikama u zvanjima nismo identifikovali značajne razlike. Podaci ukazuju da žene više nego muškarci smatraju da se institucionalni položaj zloupotrebljava, te u ovom stavu prednjači mlađi kadar u odnosu na stariji (ovo korespondira i sa radim stažem). Zaposleni na institutu u značajno većoj meri insistiraju da se položaj na akademskoj instituciji zloupotrebljava, a zanimljivo je da ispitanici iz Novog Sada u značajno većoj meri insistiraju na ovoj zloupotrebi u odnosu na one koji rade na ostalim univerzitetima. Zanimljivo je da kada je reč o plagijatima, nismo identifikovali značajne razlike unutar bilo koje od kategorija uzorka. Kada je reč o seksualnom uznemiravanju, jedine razlike koje smo identifikovale jesu one koje se tiču univerziteta, a podaci ukazuju da ispitanici koji rade na 'ostalim' univerzitetima u značajno većoj meri ističu ovaj problem. Takođe, merene vrednosti na Univerzitetu u Nišu su više u odnosu na Beograd i Novi Sad.

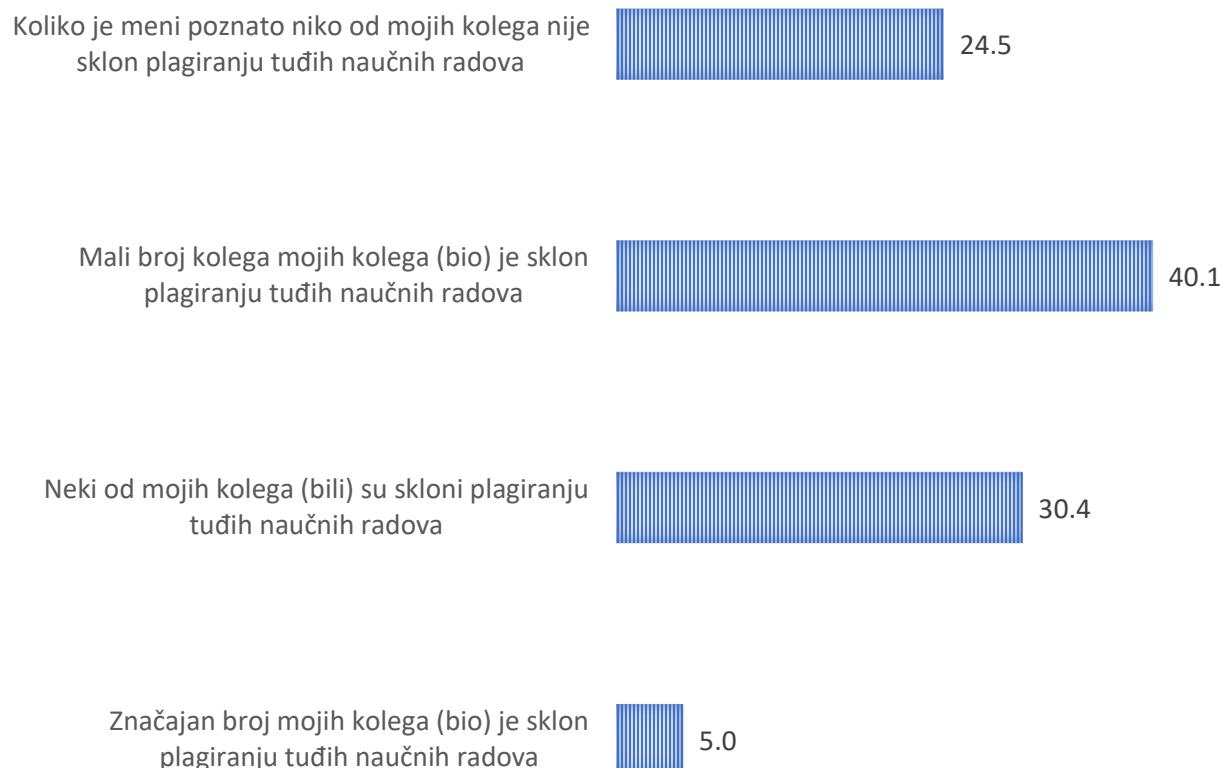
Tabela 4 Faktorski skorovi oblika neakademskog ponašanja u odnosu na karakteristike uzorka

	Kategorije	Zloupotreba statusa	Plagijat	Seksualno uznemiravanje
Pol	Muški	-0.129	-0.032	-0.077
	Ženski	0.089	0.020	0.061
	t (319)	1.913*	.455	1.215
		p=.057	p=.649	p=.255
Starost	do 41 godinu	0.136	-0.135	-0.051
	42 - 52 godina	0.108	0.080	0.041
	preko 53 godina	-0.237	0.102	-0.031
	F (2,311)	4.333**	1.877	.254
Zvanje			p=.013	p=.147
	Asistent/Istraživač	0.171	-0.116	0.070
	Docent/Naučni saradnik	0.066	-0.015	0.022
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	0.089	-0.122	0.091
Fakultet/Institut	Redovni profesor/Naučni savetnik	-0.183	0.120	-0.094
	F (3,316)	1.930	1.061	.590
		p=.125	p=.365	p=.622
	Fakultet	-0.081	-0.008	-0.028
Univerzitet	Institut	0.423	-0.012	0.174
	t (318)	3.422***	.025	1.355
		p=.001	p=.980	p=.176
	Univerzitet u Beogradu	-0.052	0.005	-0.006
Staž	Univerzitet u Novom Sadu	0.429	-0.110	-0.336
	Univerzitet u Nišu	-0.266	0.134	0.237
	Ostali univerziteti	0.159	-0.131	0.895
	F (3,299)	3.629**	.410	5.805***
Staž		p=.013	p=.746	p=.001
	Do 10 godina staža	0.241	-0.102	0.129
	Od 11 do 20 godina staža	-0.111	-0.039	-0.101
	Od 21 do 30 godina staža	0.042	0.060	-0.120
Staž	Preko 30 godina staža	-0.256	0.254	0.039
	F (3,309)	3.224**	1.460	1.211
		p=.021	p=.220	p=.306

Plagiranje i autoplagitiranje

U Grafikonu 4 prilažemo procenu učestalosti plagijatorskog ponašanja u institucijama u kojima zaposleni rade. Preko 40% ispitanika smatra da je mali broj kolega sklon plagijatorskom ponašanju, uz preko 30% onih koji smatraju da 'neke' kolege to rade. Da je plagijatorsko ponašanje veoma učestalo smatra 5% ispitanika, dok svaki četvrti tvrdi da takva praksa ne postoji.

Grafikon 4 U kojoj meri je problem plagiranja prisutan među vašim kolegama u naučno/obrazovnoj ustanovi u kojoj ste zaposleni %

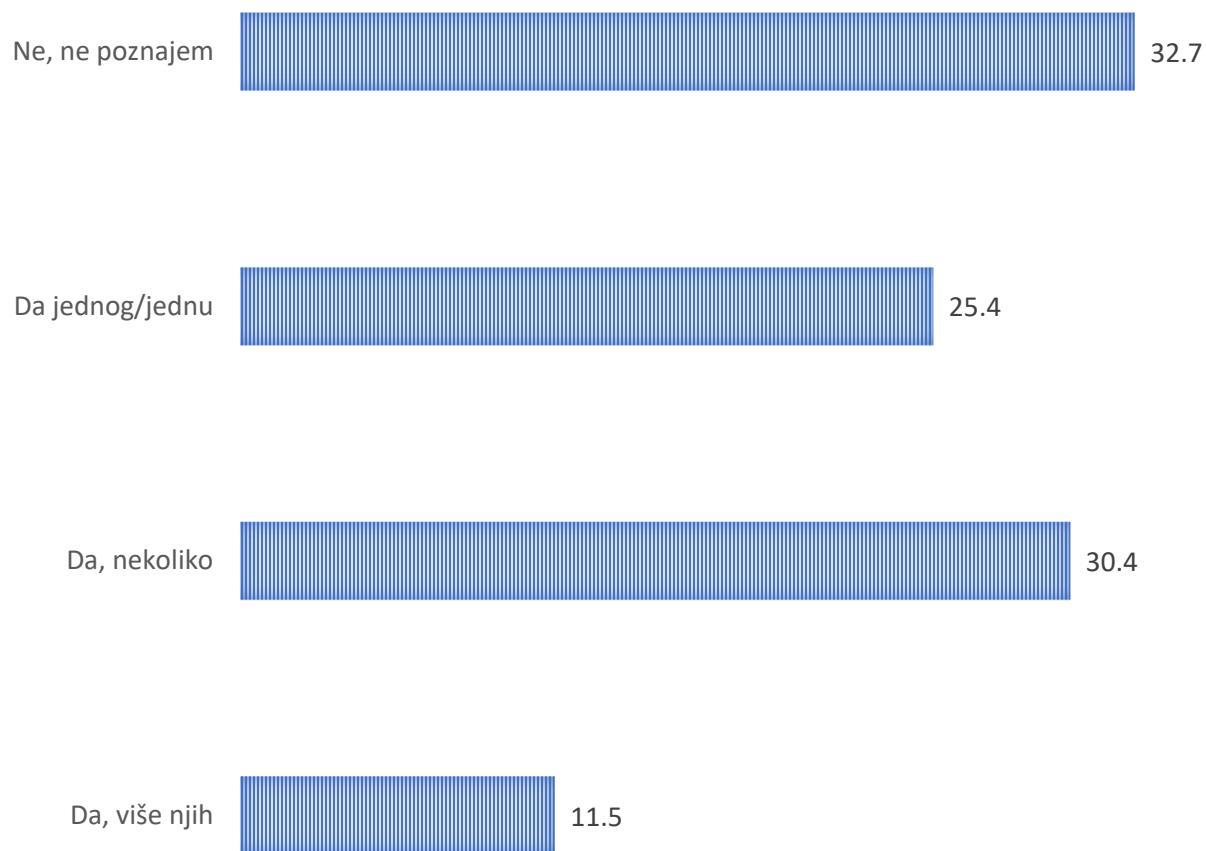
Analiza procene plagijatorskog ponašanja u odnosu na distinkтивne karakteristike ispitanika priložena je u Tabeli 5. Muškarci u većoj meri u odnosu na žene smatraju da je plagiranje prisutno. Što su ispitanici mlađi, to u većoj meri ističu da njihove kolege plagiraju naučne radove. Između kategorija godina staža i procene plagiranja postoje značajne razlike, ali veza nije linearна. Tako oni koji imaju 21-30 godina staža u najvećoj meri ističu da je plagiranje prisutno, a za njima slede oni koji imaju najmanje staža. Najnižu procenu plagiranja nalazimo kod onih koji su zapošljeni od 11 do 20 godina na naučno obrazovnim institucijama.

Tabela 5 Učestalost plagijatorskog ponašanja u odnosu na karakteristike uzorka

		Značajan broj plagira	Neki plagiraju	Mali broj plagira	Nema plagiranja
Pol	Muški	7.5%	21.6%	41.0%	29.9%
	Ženski	3.0%	36.0%	39.9%	21.2%
	χ^2		11.410** df=3 p=.010		
Starost	do 41 godinu	6.8%	23.7%	35.6%	33.9%
	42 - 52 godina	5.7%	36.8%	35.8%	21.7%
	preko 53 godina	1.9%	31.1%	50.9%	16.0%
	χ^2		18.025*** df=6 p=.006		
Zvanje	Asistent/Istraživač	4.5%	31.8%	40.9%	22.7%
	Docent/Naučni saradnik	6.9%	29.7%	30.7%	32.7%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik		29.5%	43.6%	26.9%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	6.2%	30.1%	46.9%	16.8%
	χ^2		14.661 df=9 p=.101		
Fakultet ili Institut	Fakultet	4.3%	30.5%	42.7%	22.6%
	Institut	7.0%	28.1%	29.8%	35.1%
	χ^2		5.745 df=3 p=.125		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	4.8%	30.3%	39.0%	26.0%
	Univerzitet u Novom Sadu	10.0%	17.5%	50.0%	22.5%
	Univerzitet u Nišu		38.2%	47.1%	14.7%
	Ostali univerziteti	8.3%	33.3%	16.7%	41.7%
	χ^2		12.928 df=9 p=.166		
Staž	Do 10 godina	6.8%	29.5%	37.5%	26.1%
	Od 11 do 20 godina	2.6%	29.3%	37.1%	31.0%
	Od 21 do 30 godina	7.0%	35.2%	35.2%	22.5%
	Preko 30 godina	3.8%	26.4%	58.5%	11.3%
	χ^2		14.849* df=9 p=.095		

Upitani da li poznaju kolege-nice koji su plagirali naučne radove, trećina ispitanika je odgovorila odrečno. Međutim, preko 30% ispitanika ističe da poznaje nekoliko kolega-nice koji su plagirali naučne radove, uz preko $\frac{1}{4}$ koji tvrde da poznaju jednog/jednu kolegu-nicu. Konačno, preko 11% ističe da poznaje više njih koji se na ovaj način ponašaju. Dakle, ne može se reći da plagijatorstvo kao vid neakademskog ponašanja nije prisutno u Srbiji.

Grafikon 5 Da li poznaju kolegu-nicu koja je plagirala %

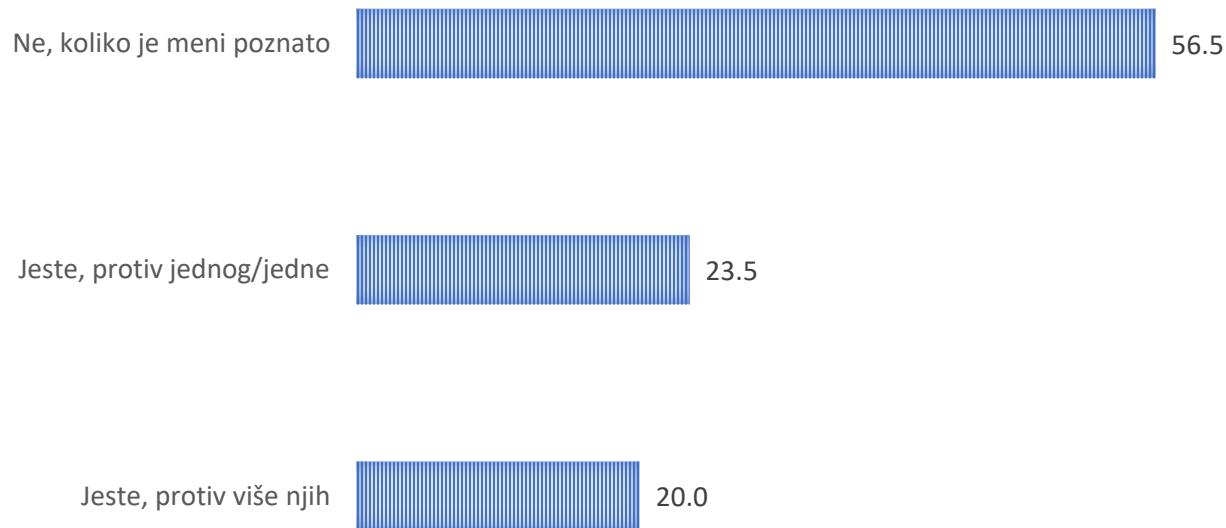
Procena plagijatorskog ponašanja kolega u odnosu na razlike po kategorijama zaposlenih na visokoškolskim institucijama (Tabela 6) ukazuju da docenti i redovni profesori u većoj meri ističu da poznaju kolege-nice koji upražnjavaju plagijatorsko ponašanje. Po svim ostalim distinkтивним kriterijumima, ne postoje razlike u procenama.

Tabela 6 Poznavanje kolega-nica koji plagiraju

		Da, više njih	Da, nekoliko	Da jednog/jednu	Ne, ne poznajem
Pol	Muški	11.9%	25.4%	26.9%	35.8%
	Ženski	11.3%	33.5%	24.1%	31.0%
	χ^2		2.586 df=3 p=.460		
Starost	do 41 godinu	7.6%	26.3%	27.1%	39.0%
	42 - 52 godina	17.9%	31.1%	23.6%	27.4%
	preko 53 godina	9.4%	34.9%	25.5%	30.2%
	χ^2		9.945 df=6 p=.127		
Zvanje	Asistent/Istraživač	6.8%	31.8%	20.5%	40.9%
	Docent/Naučni saradnik	15.8%	19.8%	27.7%	36.6%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	5.1%	33.3%	30.8%	30.8%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	14.2%	36.3%	21.2%	28.3%
	χ^2		15.605* df=9 p=.076		
Fakultet ili Institut	Fakultet	12.2%	30.1%	25.8%	31.9%
	Institut	8.8%	29.8%	22.8%	38.6%
	χ^2		1.288 df=3 p=.732		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	12.1%	28.1%	26.0%	33.8%
	Univerzitet u Novom Sadu	12.5%	32.5%	20.0%	35.0%
	Univerzitet u Nišu	11.8%	38.2%	26.5%	23.5%
	Ostali univerziteti	8.3%	25.0%	33.3%	33.3%
	χ^2		3.178 df=9 p=.957		
Staž	Do 10 godina	9.1%	30.7%	23.9%	36.4%
	Od 11 do 20 godina	9.5%	26.7%	31.0%	32.8%
	Od 21 do 30 godina	16.9%	31.0%	18.3%	33.8%
	Preko 30 godina	11.3%	39.6%	26.4%	22.6%
	χ^2		9.627 df=9 p=.382		

Da je prijava za plagijatorsko ponašanje podnesena protiv većeg broja kolega-nica prijavljuje svaki peti ispitanik, a gotovo $\frac{1}{4}$ ističe da je prijava podnesena protiv jednog kolege-nice (Grafikon 6)

Grafikon 6 Da li je podneta prijava za plagijat protiv kolega-nica koje su plagirali %

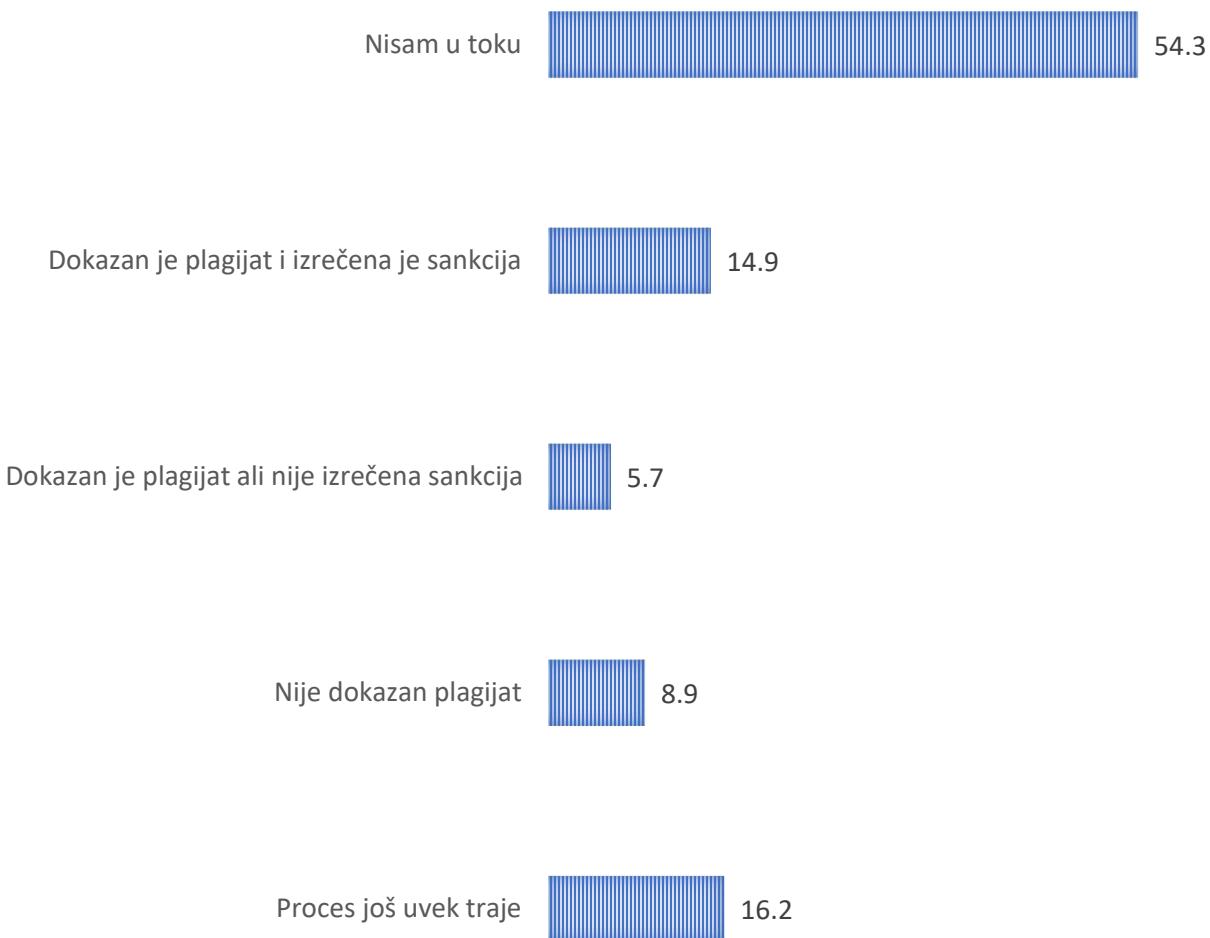
U Tabeli 7 dajemo prikaz podnetih prijava u odnosu na ključne karakteristike ispitanika. Podaci ukazuju da se muškarci i žene ne razlikuju u ovom pogledu. Sa druge strane, ispitanici koji spadaju u najstariju kategoriju ističu da u manjoj meri su podnošene prijave za plagiranje u odnosu na mlađe zaposlene. Da su prijave podnesene u većoj meri ističu docenti i vanredni profesori, u odnosu na asistente i redovne profesore. Takođe, zaposleni na fakultetima ističu da je su prijave protiv plagiranja učestalije u odnosu na zaposlene na institutima. Kada se analiziraju podaci za zaposlene na različitim univerzitetima, razlike su veoma upečatljive. Da su prijave za plagiranje podnesene u najvećoj meri ističu zaposleni na Univerzitetu u Beogradu, a potom sledi Univerzitet u Novom Sadu. Zaposleni na Univerzitetu u Nišu i oni koji rade na ostalim univerzitetima, znatno ređe ističu da su prijave za plagijat podnesene. Podaci o radnom stažu korespondiraju godinama starosti. Tako oni koji rade na visoko školskim institucijama između 11 i 30 godina češće ističu da su prijave za plagijat podnesene u odnosu na one koji imaju radni staž do deset i/ili preko 30 godina.

Tabela 7 Da li je podneta prijava za plagijat u odnosu na karakteristike ispitanika

		Jeste, protiv više njih	Jeste, protiv jednog/jedne	Ne, koliko je meni poznato
Pol	Muški	19.4%	20.1%	60.4%
	Ženski	20.7%	26.1%	53.2%
	χ^2	2.029 df=2 p=.363		
Starost	do 41 godinu	20.5%	15.4%	64.1%
	42 - 52 godina	25.2%	26.2%	48.6%
	preko 53 godina	14.0%	29.9%	56.1%
	χ^2	11.244** df=4 p=.024		
Zvanje	Asistent/Istraživač	15.9%	15.9%	68.2%
	Docent/Naučni saradnik	23.0%	17.0%	60.0%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	21.8%	23.1%	55.1%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	18.3%	33.0%	48.7%
	χ^2	10.914* df=6 p=.091		
Fakultet ili Institut	Fakultet	21.4%	25.7%	52.9%
	Institut	14.0%	14.0%	71.9%
	χ^2	7.076** df=2 p=.029		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	24.2%	20.8%	55.0%
	Univerzitet u Novom Sadu	15.0%	30.0%	55.0%
	Univerzitet u Nišu	2.9%	29.4%	67.6%
	Ostali univerziteti	7.7%	15.4%	76.9%
	χ^2	12.521* df=6 p=.051		
Staž	Do 10 godina	19.5%	17.2%	63.2%
	Od 11 do 20 godina	23.3%	25.9%	50.9%
	Od 21 do 30 godina	25.4%	21.1%	53.5%
	Preko 30 godina	7.4%	35.2%	57.4%
	χ^2	12.212* df=6 p=.057		

Posebno pitanje bilo je ono koje se tiče ishoda u situacijama kada je podnesena prijava za plagijat (Grafikon 7). U ovom pogledu preko polovine ispitanika tvrdi da nije u toku, dakle, ne zna kakav je ishod i/ili status prijave. Preko 16% ispitanika kaže da proces traje, dok gotovo 15% kaže da je dokazan plagijat i izrečena sankcija. Konačno, u gotovo 9% slučajeva plagijat nije dokazan.

Grafikon 7 Kakav je bio ishod podnošenja prijave za plagijat %

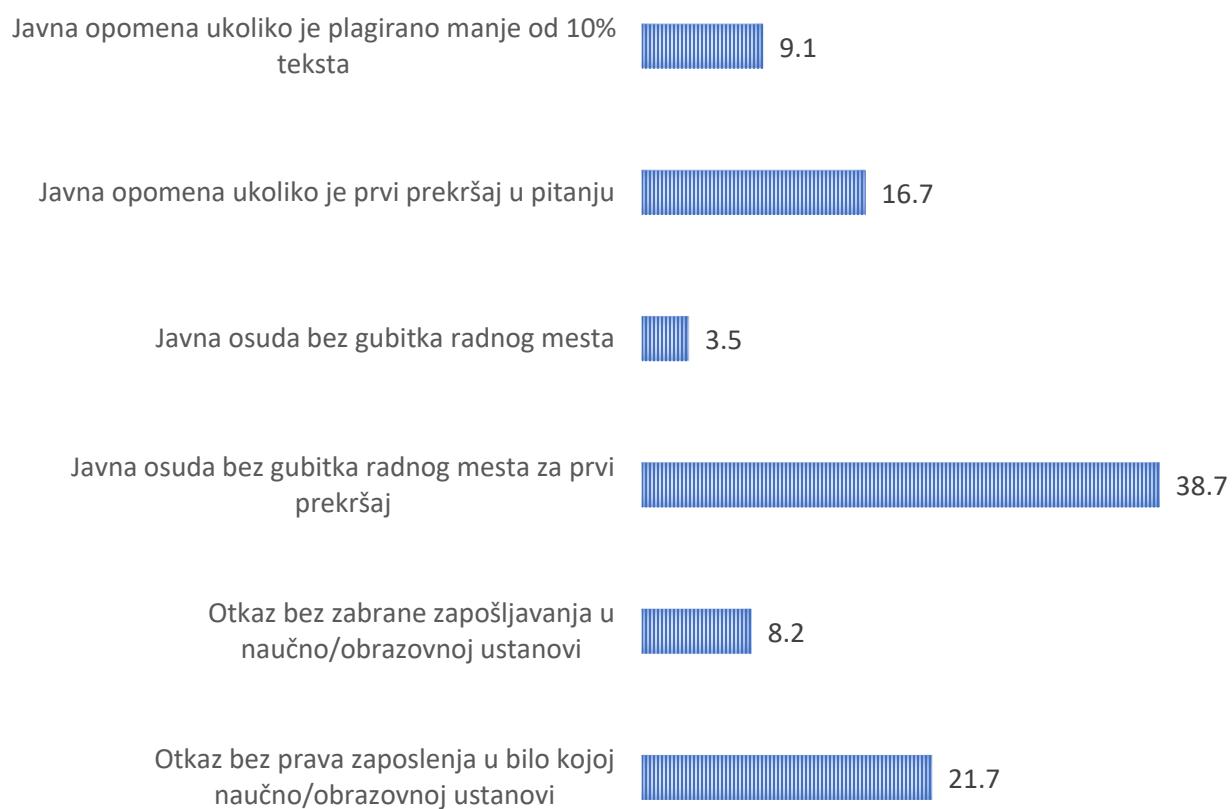
Podatak koji se tiče ocene o ishodu postupka u odnosu na ključne karakteristike ispitanika ukazuje da postoje razlike kada je reč godinama starosti, zvanju i instituciji na kojoj rade, ali ove razlike su proizvod razlika u distribuciji stava da 'nisu u toku' (Tabela 8).

Tabela 8 Ishod podnošenja prijave za plagijat u odnosu na karakteristike ispitanika

		Proces još uvek traje	Nije dokazan plagijat	Dokazan je plagijat ali nije izrečena sankcija	Dokazan je plagijat i izrečena je sankcija	Nisam u toku
Pol	Muški	19.2%	9.6%	3.2%	10.4%	57.6%
	Ženski	14.4%	8.5%	7.4%	18.1%	51.6%
	X ²			6.987 df=4 p=.137		
Starost	do 41 godinu	16.7%	4.6%	4.6%	9.3%	64.8%
	42 - 52 godina	18.6%	11.8%	3.9%	18.6%	47.1%
	preko 53 godina	13.3%	11.2%	8.2%	17.3%	50.0%
Zvanje	X ²			13.594* df=8 p=.093		
	Asistent/Istraživač	12.2%	2.4%	4.9%	7.3%	73.2%
	Docent/Naučni saradnik	19.8%	8.8%	4.4%	9.9%	57.1%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	14.7%	6.7%	4.0%	18.7%	56.0%
	X ²			19.500* df=12 p=.077		
Fakultet ili Institut	Fakultet	17.2%	10.3%	5.7%	16.9%	49.8%
	Institut	11.8%	2.0%	5.9%	5.9%	74.5%
	X ²			12.372** df=4 p=.015		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	17.2%	10.5%	6.2%	12.9%	53.1%
	Univerzitet u Novom Sadu	15.8%	2.6%	2.6%	28.9%	50.0%
	Univerzitet u Nišu	11.8%	8.8%	8.8%	8.8%	61.8%
	Ostali univerziteti		7.7%	7.7%	7.7%	76.9%
	X ²			14.964 df=12 p=.243		
Staž	Do 10 godina	19.5%	4.9%	4.9%	8.5%	62.2%
	Od 11 do 20 godina	17.8%	10.3%	3.7%	15.9%	52.3%
	Od 21 do 30 godina	11.9%	13.4%	6.0%	20.9%	47.8%
	Preko 30 godina	14.6%	8.3%	12.5%	14.6%	50.0%
	X ²			14.816 df=12 p=.252		

U Grafikonu 8 izložena su stanovišta ispitanika o sankcijama koje treba izreći nakon dokazivanja plagijata. Najveći broj ispitanika smatra da za prvi prekršaj treba da usledi javna osuda. Preko 1/5 ispitanika se zalaže za najstrožije sankcije, dakle, smatraju da u tim situacijama trebe zaposlenom dati otkaz i to bez prava zaposlenja u bilo kojoj naučnoj ustanovi. Preko 16% ispitanika smatra da bi javna opomena bila adekvatna kazna za prvi prekršaj. Gotovo svaki deseti ispitanik smatra da je potrebno dodeliti jasnu opomenu ako je plagirano manje od 10% teksta, preko 8% ispitanika bi dodelili otkaz, ali bez zabrane zapošljavanja u drugoj naučnoj instituciji. Konačno, najmanji procenat ispitanika smatra da treba javno osuditi plagijat ali bez gubitka radnog mesta.

Grafikon 8 Adekvatna sankcija za dokazane slučajeve plagijata %

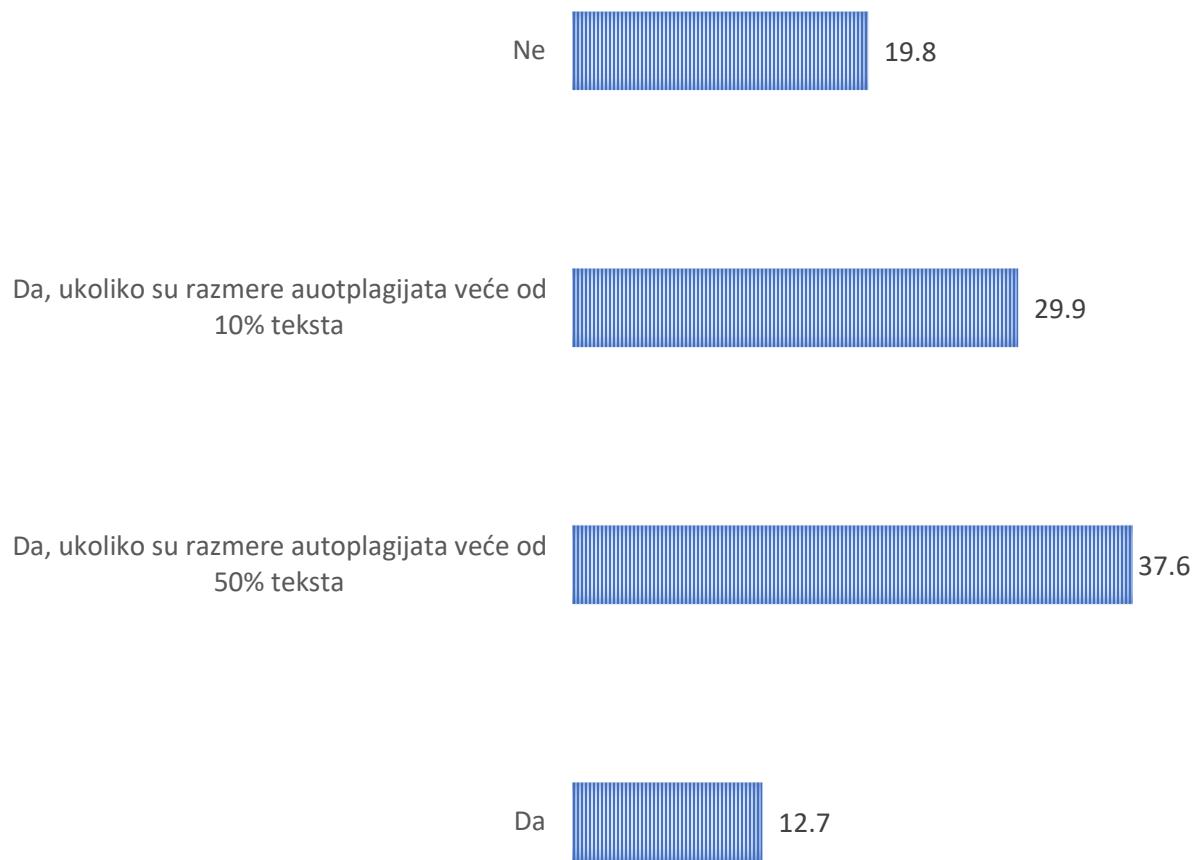
Podatak u odnosu na ključne karakteristike ispitanika (Tabela 9) ukazuje da se muškarci zalažu za strožije mere u slučaju plagijata u odnosu na žene, te da docenti i redovni profesori, takođe, podržavaju strožije sankcije u odnosu na vanredne profesore i asistente.

Tabela 9 Sankcije u slučaju dokazanog plagijata u odnosu na ključne karakteristike ispitanika

		Otkaz bez prava zaposlenja u bilo kojoj naučno/obrazovnoj ustanovi	Otkaz bez zabrane zapošljavanja u naučno/obrazovnoj ustanovi	Javna osuda bez gubitka radnog mesta za prvi prekršaj	Javna osuda bez gubitka radnog mesta	Javna opomena ukoliko je prvi prekršaj u pitanju	Javna opomena ukoliko je plagirano manje od 10% teksta
Pol	Muški	31.8%	12.1%	33.3%	3.8%	11.4%	7.6%
	Ženski	15.5%	5.5%	44.0%	3.5%	21.0%	10.5%
	X ²			21.239*** df=5 p=.001			
Starost	do 41 godinu	19.1%	7.0%	40.9%	3.5%	21.7%	7.8%
	42 - 52 godina	24.5%	7.5%	34.0%	5.7%	16.0%	12.3%
	preko 53 godina	23.1%	10.6%	44.2%	1.9%	12.5%	7.7%
Zvanje	X ²			9.617 df=10 p=.475			
	Asistent/Istraživač	11.9%	7.1%	42.9%	7.1%	16.7%	14.3%
	Docent/Naučni saradnik	24.8%	5.9%	31.7%	2.0%	25.7%	9.9%
Fakultet ili Institut	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	16.9%	3.9%	61.0%	2.6%	6.5%	9.1%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	27.9%	13.5%	31.5%	3.6%	16.2%	7.2%
	X ²			37.387*** df=15 p=.001			
Univerzitet	Fakultet	22.6%	9.1%	40.5%	3.6%	14.6%	9.5%
	Institut	21.1%	3.5%	36.8%	1.8%	28.1%	8.8%
	X ²			7.633 df=5 p=.178			
Staž	Univerzitet u Beogradu	23.7%	8.8%	39.0%	2.2%	17.5%	8.8%
	Univerzitet u Novom Sadu	17.9%	5.1%	53.8%		12.8%	10.3%
	Univerzitet u Nišu	15.2%	9.1%	39.4%	12.1%	15.2%	9.1%
X ²	Ostali univerziteti	16.7%	8.3%	25.0%		25.0%	25.0%
				20.289 df=15 p=.161			
X ²	Do 10 godina	19.8%	8.1%	36.0%	4.7%	19.8%	11.6%
	Od 11 do 20 godina	21.7%	9.6%	43.5%	2.6%	17.4%	5.2%
	Od 21 do 30 godina	19.7%	1.4%	47.9%	1.4%	18.3%	11.3%
X ²	Preko 30 godina	31.4%	15.7%	29.4%	2.0%	11.8%	9.8%
				19.014 df=15 p=.213			

Kada je reč o autoplajgijatima (Grafikon 9), najveći broj ispitanika (gotovo 38%) smatra da se autoplajgijat treba tretirati na isti način kao i plagijat ukoliko je razmara plagiranja preko 50%, uz gotovo 30% ispitanika smatra da se autoplajgijat treba tretirati kao plagijat ukoliko je stepen plagiranja veći od 10%. Sa druge strane, svaki peti ispitanik smatra da se autoplajgijat ne treba tretirati kao plagijat uopšte, dok je gotovo 14% onih koji generalno smatraju da ne postoji razlika između plagijata i autoplajgijata.

Grafikon 9 Da li autoplajgijat treba tretirati na isti način kao plagijat %

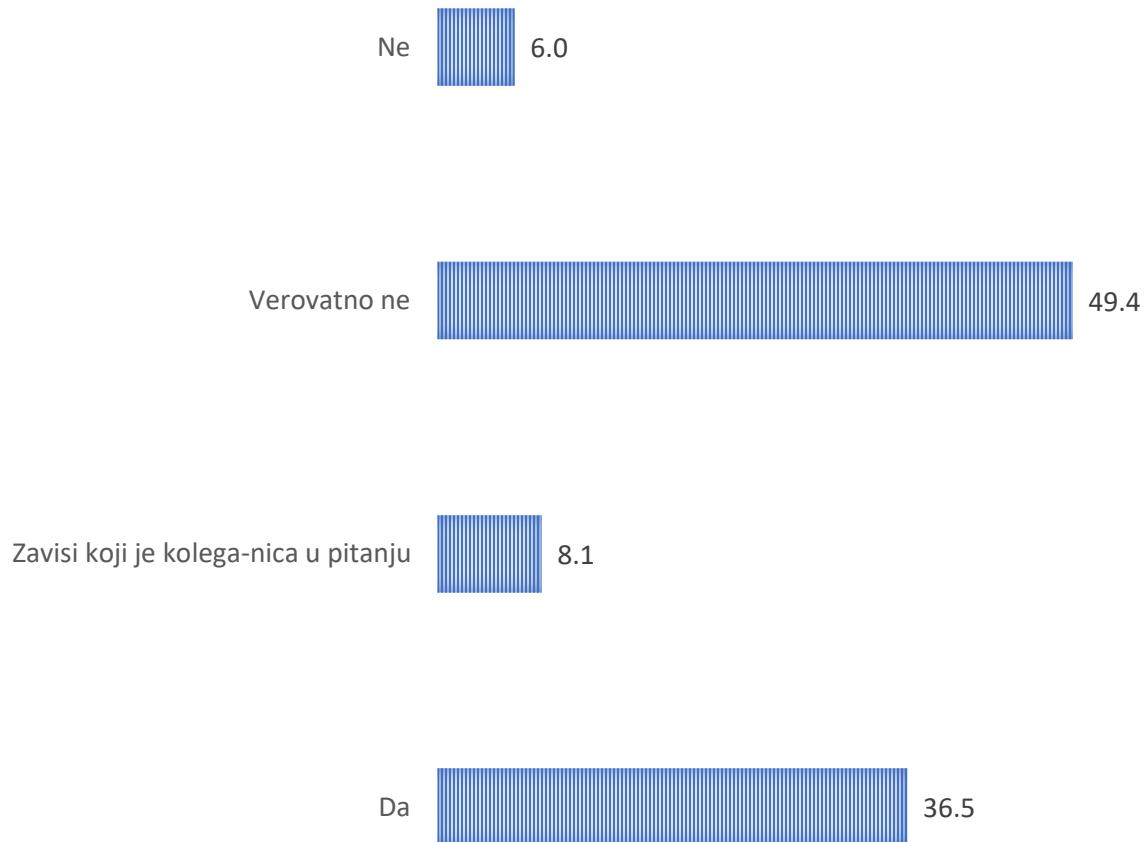
Kada se analiziraju stavovi o autoplajgijatu s obzirom na razlike koje postoje između ispitanika (Tabela 10), jedina razlika koja se može smatrati značajnom jeste s obzirom na dužinu staža provedenih u naučnim institucijama. Tako merimo da oni koji imaju najmanje staža u značajno većoj meri izjednačavaju autoplajgijat i plagijat, za razliku od onih koji imaju veći staž.

Tabela 10 Tretman autoblagajata u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Da, ukoliko su razmere autoplagijat a veće od 50% teksta	Da, ukoliko su razmere auotplagijata veće od 10% teksta	Ne
Pol	Muški	12.6%	31.9%	31.1%	24.4%
	Ženski	12.4%	41.3%	29.4%	16.9%
	X ²		4.300 df=3 p=.231		
Starost	do 41 godinu	16.9%	37.3%	30.5%	15.3%
	42 - 52 godina	12.4%	37.1%	28.6%	21.9%
	preko 53 godina	8.5%	38.7%	29.2%	23.6%
Zvanje	X ²		5.455 df=6 p=.487		
	Asistent/Istraživač	15.9%	34.1%	40.9%	9.1%
	Docent/Naučni saradnik	16.2%	39.4%	27.3%	17.2%
Fakultet ili Institut	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	5.1%	41.0%	30.8%	23.1%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	13.2%	34.2%	28.1%	24.6%
	X ²		12.410 df=9 p=.191		
Univerzitet	Fakultet	11.5%	38.5%	30.6%	19.4%
	Institut	17.5%	31.6%	28.1%	22.8%
	X ²		2.348 df=3 p=.503		
Staž	Univerzitet u Beogradu	14.3%	37.4%	27.8%	20.4%
	Univerzitet u Novom Sadu	12.5%	45.0%	22.5%	20.0%
	Univerzitet u Nišu	8.8%	35.3%	44.1%	11.8%
X ²	Ostali univerziteti	8.3%	25.0%	41.7%	25.0%
			7.366 df=9 p=.599		
Do 10 godina	Do 10 godina	22.7%	38.6%	26.1%	12.5%
	Od 11 do 20 godina	8.6%	39.7%	31.0%	20.7%
	Od 21 do 30 godina	7.1%	28.6%	34.3%	30.0%
X ²	Preko 30 godina	13.2%	43.4%	24.5%	18.9%
			19.624** df=9 p=.020		

Kada je o prijavljivanju plagijata reč (Grafikon 10), svaki drugi ispitanik kaže da verovatno ne bi prijavio plagijat, dodatno, 6% ispitanika eksplicitno kaže da to ne bi učinio. Sa druge strane, preko 36% kaže da bi prijavili plagijat, a nešto preko 8% kaže da zavisi od kolege-nice o kome-joj je reč.

Grafikon 10 Da li bi prijavili plagijat %

Podaci o spremnosti na prijavljivanje plagijata u odnosu na karakteristike ispitanika ukazuju da su sve karakteristike značajne (Tabela 11). Prvo, muškarci izražavaju značajno viši stepen spremnosti prijavljivanja u odnosu na žene. Drugo, redovni profesori u značajno većoj meri izražavaju spremnost prijavljivanja u odnosu na nosioce ostalih zvanja, naročito u odnosu na asistente.

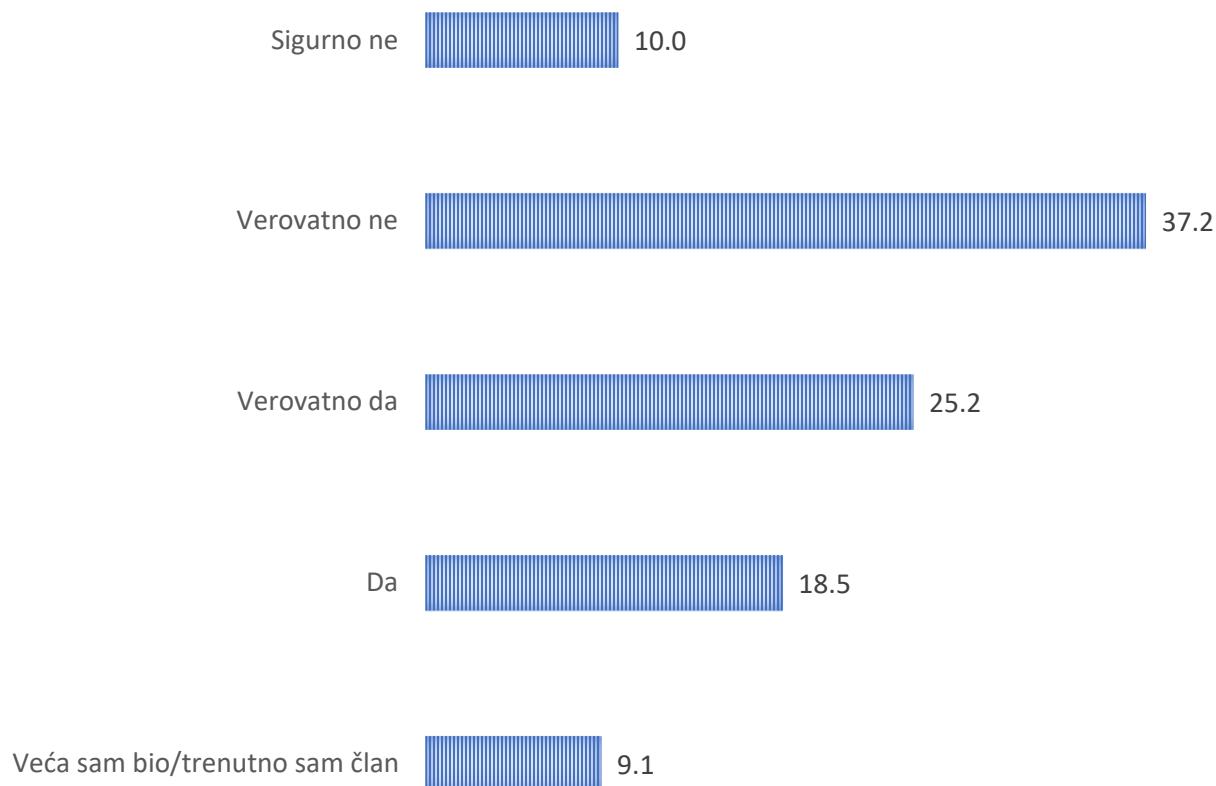
Tabela 11 Da li bi prijavili plagijat u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Zavisi koji je kolega-nica u pitanju	Verovatno ne	Ne
Pol	Muški	49.3%	9.7%	37.3%	3.7%
	Ženski	27.8%	7.1%	57.6%	7.6%
	X ²		19.396*** df=3 p=.000		
Starost	do 41 godinu	29.9%	9.4%	54.7%	6.0%
	42 - 52 godina	35.0%	7.8%	51.5%	5.8%
	preko 53 godina	42.9%	7.6%	42.9%	6.7%
Zvanje	X ²		4.589 df=6 p=.597		
	Asistent/Istraživač	18.6%	7.0%	69.8%	4.7%
	Docent/Naučni saradnik	37.4%	10.1%	46.5%	6.1%
Fakultet ili Institut	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	30.8%	12.8%	53.8%	2.6%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	47.7%	3.6%	40.5%	8.1%
	X ²		22.121*** df=9 p=.009		
Univerzitet	Fakultet	37.2%	8.8%	48.9%	5.1%
	Institut	35.1%	5.3%	50.9%	8.8%
	X ²		1.905 df=3 p=.592		
Staž	Univerzitet u Beogradu	37.4%	8.4%	49.8%	4.4%
	Univerzitet u Novom Sadu	25.6%	10.3%	53.8%	10.3%
	Univerzitet u Nišu	44.1%	8.8%	35.3%	11.8%
Staž	Ostali univerziteti	33.3%		58.3%	8.3%
	X ²		8.867 df=9 p=.450		
	Do 10 godina	29.9%	9.2%	54.0%	6.9%
Staž	Od 11 do 20 godina	34.5%	9.7%	51.3%	4.4%
	Od 21 do 30 godina	35.7%	5.7%	51.4%	7.1%
	Preko 30 godina	54.7%	7.5%	30.2%	7.5%
X ²			12.296 df=9 p=.197		

Stavovi o radu etičkog odbora

Etički odbor na svakom fakultetu jedno je od ključnih tela koji se bavi pitanjima akademskog integriteta. U istraživanju smo pitali ispitanika kakav je njihov stav o članstvu u etičkom odboru (Grafikon 11). Najveći broj ispitanika je izjavio da verovatno ne bi bili članovi etičkog odbora (preko 37%), uz svakog desetog koji eksplisitno kaže da ne bi želeo biti u etičkom odboru. Dakle, gotovo polovina ispitanika ne želi učešće u takvom odboru. Sa druge strane, svaki četvrti kaže da bi verovatno pristao da bude član etičkog odbora, uz njih preko 18% koji eksplisitno kažu da bi bili članovi. Na kraju, gotovo svaki deseti je trenutno član, ili je bio član etičkog odbora.

Grafikon 11 Da li bi bili članovi etičkog odbora %

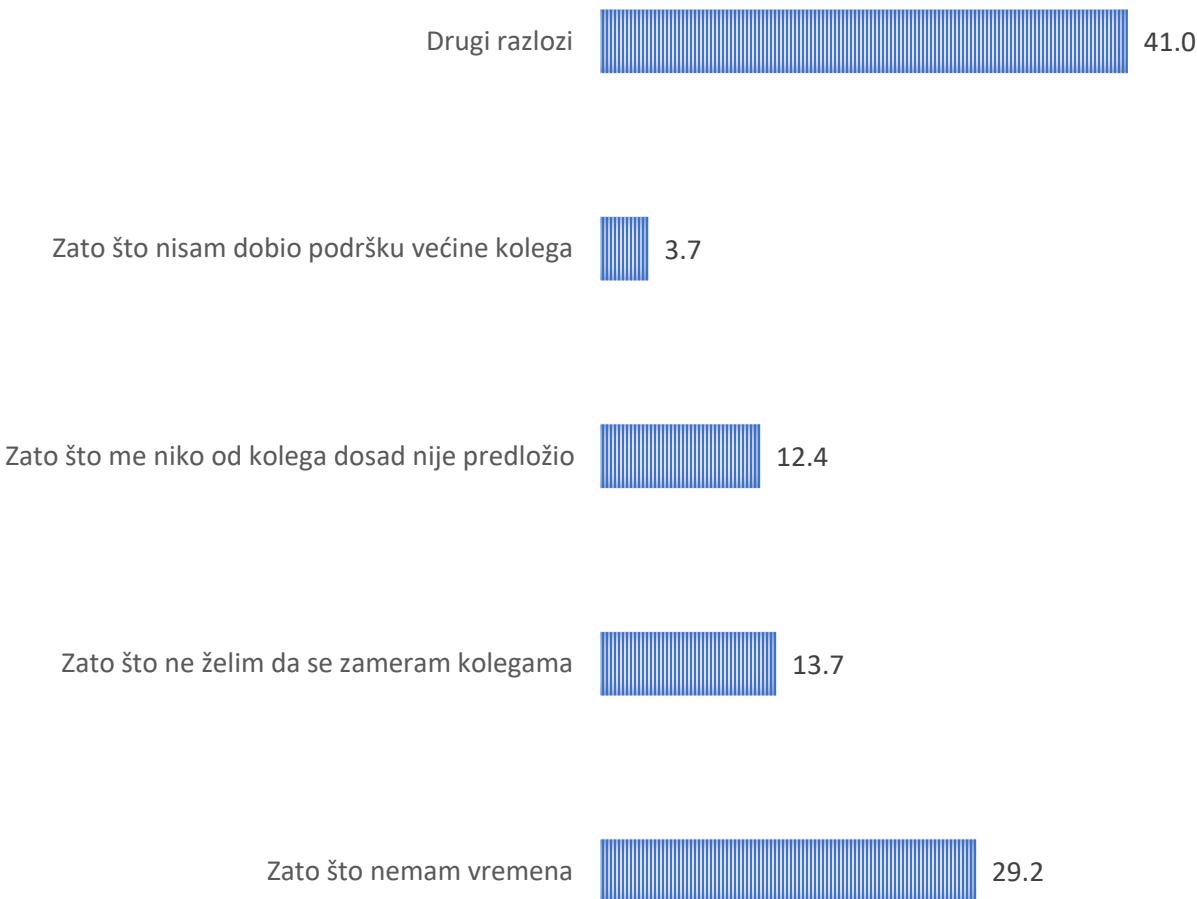
U Tabeli 12 prilažemo stavove o članstvu u etičkom odboru s obzirom na različite karakteristike ispitanika. Podaci ukazuju da se ispitanici razlikuju značajno samo s obzirom na dva kriterijuma. Prvo, što su zaposleni na naučnim institucijama višeg zvanja, to izražavaju viši stepen spremnosti učešća u etičkom odboru. Drugo, što odgovara zvanjima, što ispitanici imaju veći broj godina staža, to u ećoj meri izražavaju spremnost da učestvuju u radu etičkog odbora.

Tabela 12 Da li bi bili članovi etičkog odbora s obzirom na karakteristike ispitanika

		Veća sam bio/trenutno sam član	Da	Verovatno da	Verovatno ne	Sigurno ne
Pol	Muški	8.1%	20.7%	25.2%	33.3%	12.6%
	Ženski	9.9%	15.8%	25.6%	40.4%	8.4%
	χ^2	3.904 df=4 p=.419				
Starost	do 41 godinu	4.2%	16.9%	26.3%	45.8%	6.8%
	42 - 52 godina	13.1%	16.8%	23.4%	36.4%	10.3%
	preko 53 godina	10.3%	20.6%	26.2%	29.0%	14.0%
	χ^2	13.049 df=8 p=.110				
Zvanje	Asistent/Istraživač	2.3%	15.9%	25.0%	52.3%	4.5%
	Docent/Naučni saradnik	3.0%	17.8%	27.7%	42.6%	8.9%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	11.5%	12.8%	21.8%	44.9%	9.0%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	15.7%	23.5%	26.1%	21.7%	13.0%
	χ^2	30.693*** df=12 p=.002				
Fakultet ili Institut	Fakultet	9.3%	17.4%	25.3%	37.7%	10.3%
	Institut	8.8%	22.8%	26.3%	35.1%	7.0%
	χ^2	1.395 df=4 p=.845				
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	10.8%	16.8%	23.7%	38.8%	9.9%
	Univerzitet u Novom Sadu	5.0%	22.5%	22.5%	35.0%	15.0%
	Univerzitet u Nišu	5.9%	26.5%	26.5%	38.2%	2.9%
	Ostali univerziteti		23.1%	38.5%	23.1%	15.4%
	χ^2	10.167 df=12 p=.601				
Staž	Do 10 godina	3.4%	25.0%	21.6%	44.3%	5.7%
	Od 11 do 20 godina	9.5%	10.3%	27.6%	42.2%	10.3%
	Od 21 do 30 godina	11.3%	19.7%	21.1%	38.0%	9.9%
	Preko 30 godina	16.7%	20.4%	29.6%	14.8%	18.5%
	χ^2	29.322*** df=12 p=.004				

Upitani za razloge usled kojih ne žele da budu članovi etičkog odbora, najveći broj ispitanika jednostavno nije naveo razloge, tačnije, izjavili su da je reč o 'drugim razlozima' (Grafikon 12). Od onih koji su naveli razloge, najveći broj jednostavno kaže da nema vremena da se time bavi

Grafikon 12 Zašto ne žele da budu članovi etičkog odbora %

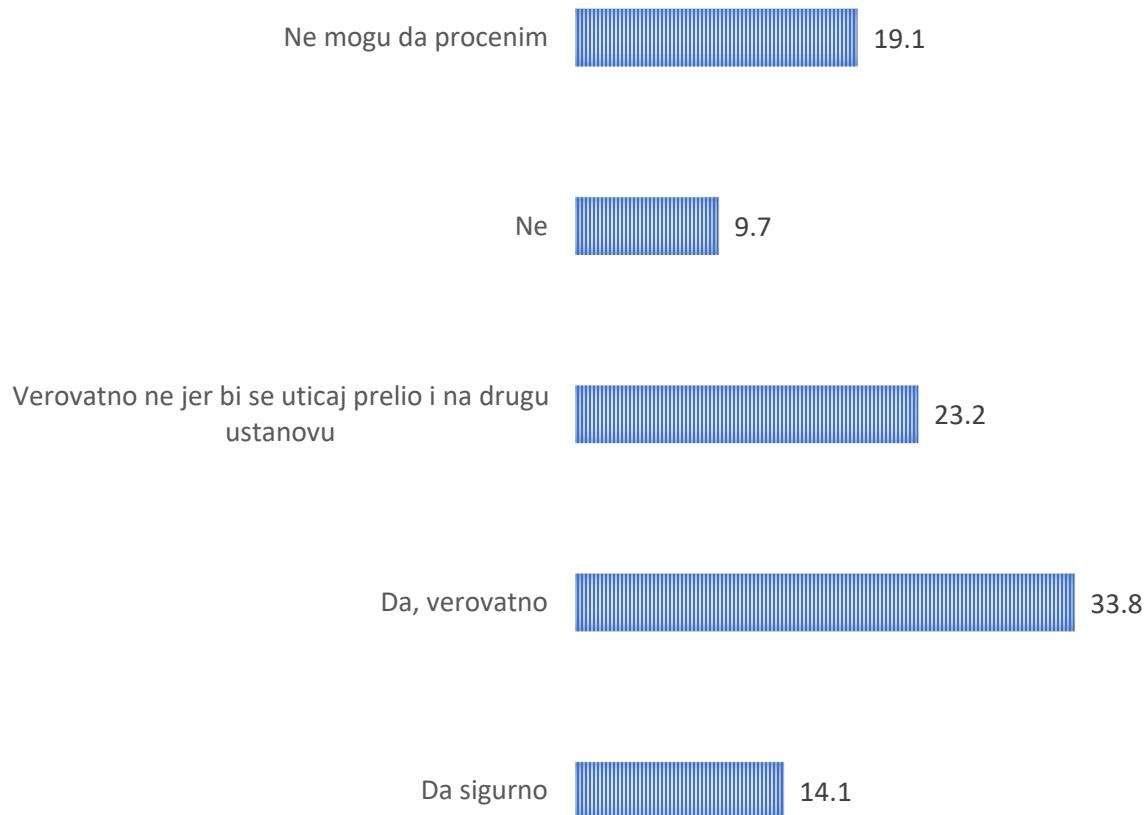
Kada je reč o razlozima nespremnosti za članstvo u etičkom odboru u odnosu na ključne karakteristike ispitanika, ustanovili smo da razlike postoje s obzirom na dva kriterijuma (Tabela 13). Najpre, kada je reč o rodnim razlikama, žene u odnosu na muškarce u većoj meri ističu da ne žele da se zameraju sa kolegama, dok muškarci u značajno većoj meri prijavljuju da ih niko nije predložio za članstvo. Potom, zaposleni na Beogradskom univerzitetu u značajno većoj meri prijavljuju kao razlog nedostatak vremena, zaposleni na Univerzitetu u Nišu ističu da je nezameranje sa kolegama ključni razlog, dok zaposleni u Novom Sadu u značajno većoj meri navode rezidualne razloge.

Tabela 13 Nespremnost na članstvo u etičkom odboru s obzirom na karakteristike ispitanika

		Zato što nemam vremena	Zato što ne želim da se zameram kolegama	Zato što me niko od kolega dosad nije predložio	Zato što nisam dobio podršku većine kolega	Drugi razlozi
Pol	Muški	27.4%	8.1%	19.4%	8.1%	37.1%
	Ženski	30.3%	17.2%	8.1%	1.0%	43.4%
	χ^2	11.788** df=4 p=.019				
Starost	do 41 godinu	40.3%	14.5%	9.7%	4.8%	30.6%
	42 - 52 godina	24.0%	16.0%	12.0%	2.0%	46.0%
	preko 53 godina	21.7%	10.9%	17.4%	4.3%	45.7%
	χ^2	8.442 df=8 p=.382				
Zvanje	Asistent/Istraživač	36.0%	12.0%		8.0%	44.0%
	Docent/Naučni saradnik	30.8%	19.2%	15.4%	3.8%	30.8%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	23.8%	14.3%	16.7%		45.2%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	27.5%	7.5%	12.5%	5.0%	47.5%
	χ^2	12.164 df=12 p=.433				
Fakultet ili Institut	Fakultet	29.6%	13.3%	12.6%	2.2%	42.2%
	Institut	25.0%	16.7%	12.5%	12.5%	33.3%
	χ^2	6.413 df=4 p=.170				
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	33.6%	10.6%	9.7%	3.5%	42.5%
	Univerzitet u Novom Sadu	20.0%	10.0%	10.0%	5.0%	55.0%
	Univerzitet u Nišu	14.3%	35.7%	28.6%	7.1%	14.3%
	Ostali univerziteti		20.0%	60.0%		20.0%
	χ^2	26.889*** df=12 p=.008				
Staž	Do 10 godina	31.8%	18.2%	11.4%	6.8%	31.8%
	Od 11 do 20 godina	34.4%	14.8%	11.5%		39.3%
	Od 21 do 30 godina	26.5%	8.8%	20.6%	2.9%	41.2%
	Preko 30 godina	5.6%	11.1%	5.6%	11.1%	66.7%
	χ^2	17.991 df=12 p=.118				

Jedna od ideja koja je ponuđena na razmatranje ispitanicima, a tiče se rada etičkog odbora, jeste mogućnost da etički odbor koji odlučuje o pitanjima akademskog integriteta bude sa druge naučne institucije iz iste oblasti (grafikon 13). Na taj način bi se umanjio efekat personifikacije i ličnih odnosa u postupcima odlučivanja. Rezultati istraživanja ukazuju da ispitanici većinski smatraju da je ovo dobra ideja. Naime, kumulativno, gotovo svaki drugi ispitanik smatra da bi ovakvo rešenje bilo efikasnije u rešavanju pitanja akademskog integriteta. Negativan stav o ovom rešenju izrazilo je sa, sa druge strane, gotovo trećina ispitanika, dok gotovo svaki peti nije u stanju da proceni.

Grafikon 13 Da li bi Etički odbor neke srodne naučno/obrazovne ustanove (iz iste grupacije) pravednije rešavao slučajeve umesto Etičkog odbora ustanove na kojoj je zaposlena osoba koja je prijavljena za neetičko ponašanje %

Ukoliko se rezultati istraživanja o ovom pitanju sagledaju s obzirom na karakteristike ispitanika (Tabela 14) jedinu razliku u stavovima koju merimo ogleda se u značajnijoj podršci ove ideje muženama u odnosu na muškarce. Po svim ostalim karakteristikama ne postoje razlike između ispitanika koji pripadaju različitim kategorijama.

Tabela 14 Da li bi Etički odbor neke srodne naučno/obrazovne ustanove pravednije rešavao slučajeve s obzirom na karakteristike ispitanika

		Da sigurno	Da, verovatno	Verovatno ne jer bi se uticaj prelio i na drugu ustanovu	Ne	Ne mogu da procenim
Pol	Muški	8.1%	34.1%	28.9%	12.6%	16.3%
	Ženski	18.2%	34.0%	19.7%	7.4%	20.7%
	X ²			11.871** df=4 p=.018		
Starost	do 41 godinu	16.9%	33.9%	22.0%	8.5%	18.6%
	42 - 52 godina	12.3%	32.1%	24.5%	10.4%	20.8%
	preko 53 godina	13.1%	37.4%	23.4%	9.3%	16.8%
	X ²			2.259 df=8 p=.972		
Zvanje	Asistent/Istraživač	20.5%	31.8%	20.5%	2.3%	25.0%
	Docent/Naučni saradnik	11.9%	34.7%	22.8%	11.9%	18.8%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	17.9%	34.6%	21.8%	7.7%	17.9%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	11.4%	34.2%	26.3%	9.6%	18.4%
	X ²			7.998 df=12 p=.785		
Fakultet ili Institut	Fakultet	15.0%	33.6%	23.6%	10.0%	17.9%
	Institut	10.5%	36.8%	22.8%	3.5%	26.3%
	X ²			4.824 df=4 p=.306		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	15.1%	31.9%	23.7%	9.9%	19.4%
	Univerzitet u Novom Sadu	17.5%	45.0%	17.5%	2.5%	17.5%
	Univerzitet u Nišu	11.8%	32.4%	29.4%	8.8%	17.6%
	Ostali univerziteti	8.3%	50.0%	25.0%	8.3%	8.3%
	X ²			7.454 df=12 p=.826		
Staž	Do 10 godina	20.5%	29.5%	21.6%	10.2%	18.2%
	Od 11 do 20 godina	12.9%	37.1%	24.1%	7.8%	18.1%
	Od 21 do 30 godina	14.1%	35.2%	21.1%	8.5%	21.1%
	Preko 30 godina	7.4%	35.2%	31.5%	13.0%	13.0%
	X ²			9.211 df=12 p=.685		

Druga ideja koja je ponuđena na razmatranje ispitanicima ticala se mogućnosti da se formiraju etički odbori na nivou grupacija (Grafikon 14). Gotovo polovina ispitanika smatra da je takva ideja dobra, a svaki četvrti se slaže da je ideja dobra, ali teško ostvariva. Kumulativno prema tome oko ¾ ispitanika podržava ovu ideju. Sa druge strane, gotovo svaki deseti ispitanik smatra da to nije dobra ideja, uz preko 17% onih koji nemaju stav po ovom pitanju. Kada se analiziraju podaci u odnosu na karakteristike ispitanika (Tabela 15) konstatujemo da ne postoje značajne razlike između ispitanika po bilo kom distinkтивном kriterijumu

Grafikon 14 Šta mislite o ideji obrazovanja Etičkih odbora na nivou grupacija naučno/obrazovnih ustanova umesto fakultetskih etičkih odbora (Etički odbor za društvene nauke, Etički odbor za tehničke nauke, itd), čime bi se mogao smanjiti potencijalni konflikt interes %

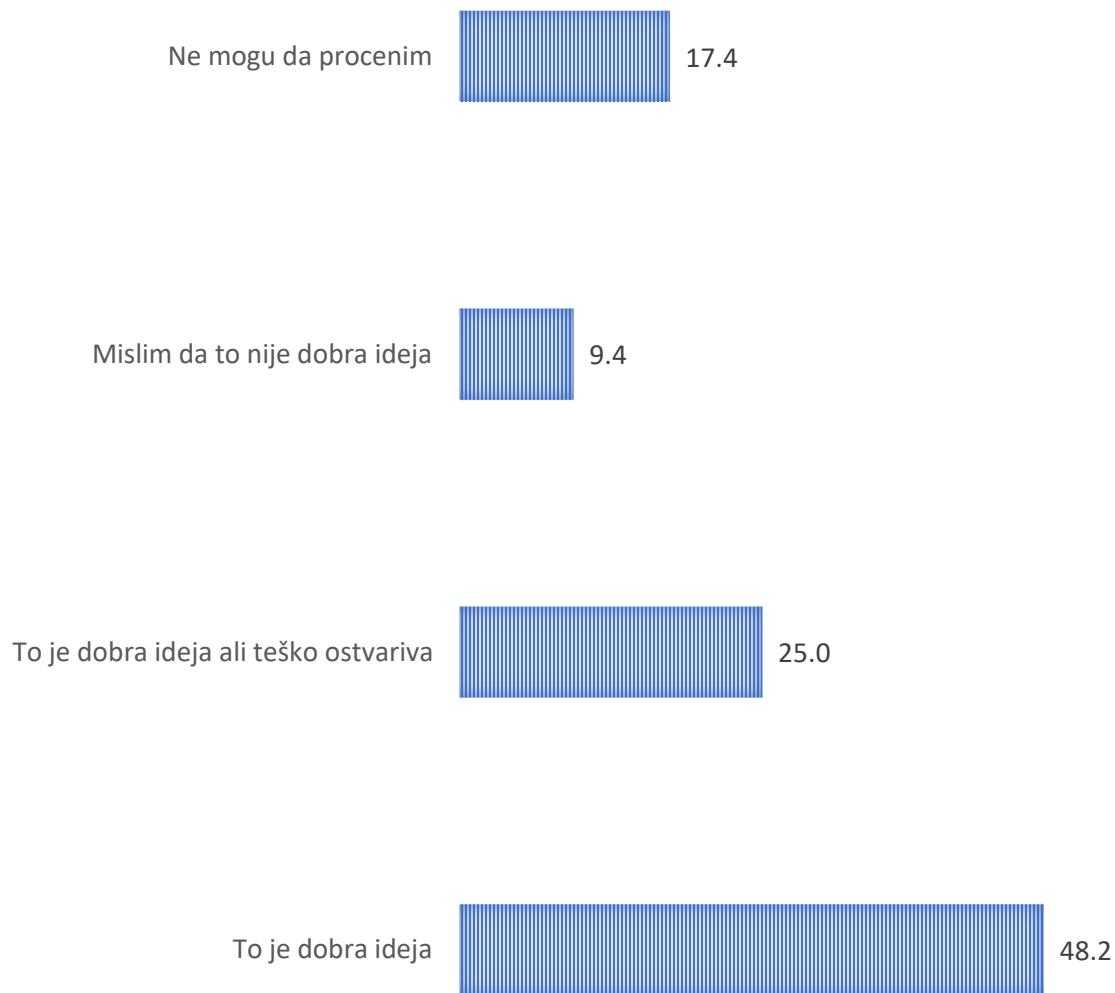
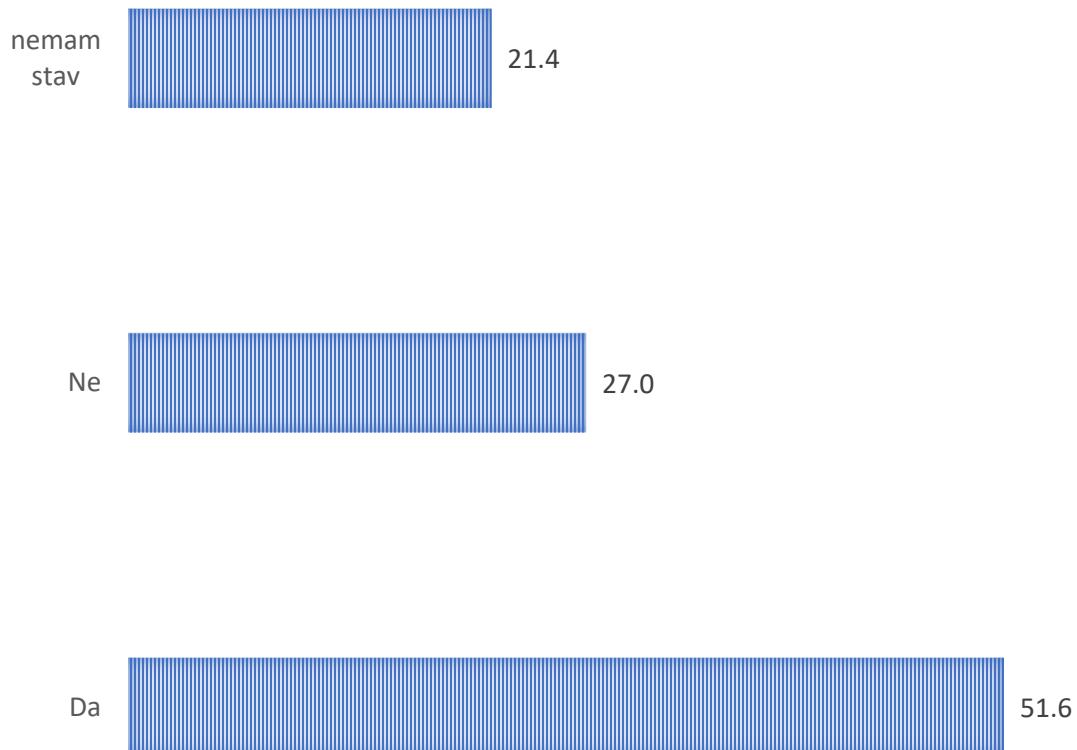

Tabela 15 Šta mislite o ideji obrazovanja Etičkih odbora na nivou grupacija naučno/obrazovnih ustanova s obzirom na ključne karakteristike ispitanika

		Da	Zavisi koji je kolega-nica u pitanju	Verovatno ne	Ne
Pol	Muški	43.0%	27.4%	11.1%	18.5%
	Ženski	51.7%	23.6%	8.4%	16.3%
	X ²		2.630 df=3 p=.452		
Starost	do 41 godinu	56.8%	22.9%	6.8%	13.6%
	42 - 52 godina	42.5%	30.2%	13.2%	14.2%
	preko 53 godina	46.7%	22.4%	8.4%	22.4%
	X ²		9.976 df=6 p=.126		
Zvanje	Asistent/Istraživač	43.2%	20.5%	13.6%	22.7%
	Docent/Naučni saradnik	51.5%	30.7%	7.9%	9.9%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	47.4%	25.6%	5.1%	21.8%
	X ²		10.626 df=9 p=.302		
Fakultet ili Institut	Fakultet	49.3%	23.9%	10.7%	16.1%
	Institut	45.6%	31.6%	1.8%	21.1%
	X ²		6.058 df=3 p=.109		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	46.6%	25.9%	9.5%	18.1%
	Univerzitet u Novom Sadu	57.5%	22.5%	7.5%	12.5%
	Univerzitet u Nišu	52.9%	26.5%	5.9%	14.7%
	Ostali univerziteti	66.7%	8.3%	8.3%	16.7%
	X ²		4.543 df=9 p=.872		
Staž	Do 10 godina	54.5%	26.1%	8.0%	11.4%
	Od 11 do 20 godina	49.1%	26.7%	9.5%	14.7%
	Od 21 do 30 godina	47.9%	19.7%	7.0%	25.4%
	Preko 30 godina	40.7%	25.9%	13.0%	20.4%
	X ²		8.966 df=9 p=.440		

Vezano za učešće u radu etičkog odbora pitali smo ispitanike i da li oni koji su članovi ovog odbora treba da imaju određenu finansijsku stimulaciju za svoj rad (Grafikon 15). Više od polovine ispitanika odgovorilo je potrebno, a protiv ove ideje je 27% ispitanika.

Grafikon 15 Da li članovi etičkog odbora treba da imaju finansijsku stimulaciju %

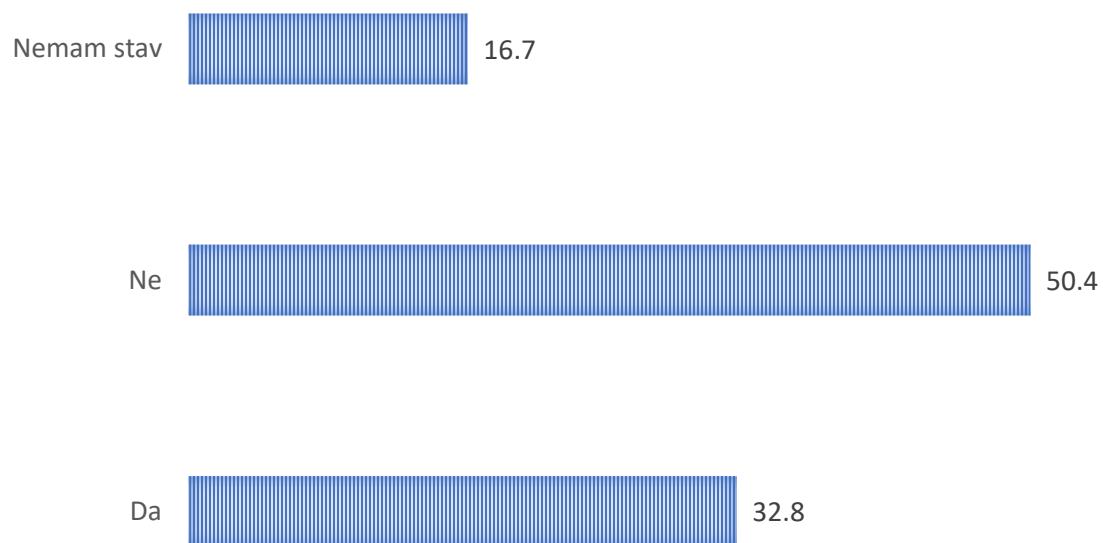
Ukoliko sagledamo stav o finansijskoj stimulaciji za učešće u radu etičkog odbora sa stanovišta karakteristika ispitanika, jedinu razliku koju smo identifikovali jeste s obzirom na zvanje zaposlenih na univerzitetu (Tabela 16). Podaci ukazuju da ovu ideju u najvećoj meri podržavaju vanredni profesori, a u najmanjoj meri redovni profesori.

Tabela 16 Finansijska stimulacija za članstvo u etičkom odboru s obzirom na ključne karakteristike ispitanika

		Da	Ne	Nemam stav
Pol	Muški	55.6%	28.1%	16.3%
	Ženski	49.8%	25.6%	24.6%
	χ^2	3.363 df=2 p=.186		
Starost	do 41 godinu	58.5%	22.9%	18.6%
	42 - 52 godina	52.3%	27.1%	20.6%
	preko 53 godina	46.7%	29.9%	23.4%
	χ^2	3.144 df=4 p=.534		
Zvanje	Asistent/Istraživač	54.5%	15.9%	29.5%
	Docent/Naučni saradnik	58.4%	22.8%	18.8%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	60.3%	24.4%	15.4%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	40.0%	36.5%	23.5%
	χ^2	15.076** df=6 p=.020		
Fakultet ili Institut	Fakultet	53.0%	26.7%	20.3%
	Institut	47.4%	28.1%	24.6%
	χ^2	.737 df=2 p=.692		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	53.0%	26.7%	20.3%
	Univerzitet u Novom Sadu	42.5%	22.5%	35.0%
	Univerzitet u Nišu	52.9%	32.4%	14.7%
	Ostali univerziteti	69.2%	7.7%	23.1%
	χ^2	8.182 df=6 p=.225		
Staž	Do 10 godina	61.4%	20.5%	18.2%
	Od 11 do 20 godina	50.9%	27.6%	21.6%
	Od 21 do 30 godina	52.1%	26.8%	21.1%
	Preko 30 godina	40.7%	37.0%	22.2%
	χ^2	6.607 df=6 p=.359		

Potencijalni problem rada pojedinaca koji su članovi etičkih odbora može biti i to što oni koji nisu redovni profesori ne mogu slobodno da postupaju u radu etičkog odbora usled činjenice da njihovo napredovanje u karijeri zavisi od redovnih profesora. Stoga smo pitali ispitanika da li samo redovni profesori treba da budu članovi etičkog odbora, imajući u vidu činjenicu da oni ne trpe ovu vrstu pritiska (Grafikon 16). Rezultati, međutim, ukazuju da je preko polovine ispitanika protiv ove ideje, a podršku za ideju smo identifikovali kod 1/3 ispitanika.

Grafikon 16 Da li članovi etičkog odbora treba da budu samo redovni profesori %

Zanimljivo je da je stav o učešću u etičkom odboru samo redovnih profesora veoma diskriminativan kada se analizira distribucija odgovora s obzirom na ključne karakteristike ispitanika (Tabela 17). Tako muškarci u većoj meri podržavaju ovu ideju u odnosu na žene, te što su ispitanici stariji, u većoj meri podržavaju ovu ideju. Ovo korespondira razlikama u zvanju, te što je više naučno zvanje, to ideja da u radu etičkog odbora učestvuju samo redovni profesori ima veću podršku. Nadalje, zaposleni na fakultetima u većoj meri podržavaju ovu ideju u odnosu na zaposlene u institutima. Na kraju, što opet odgovara linearnoj asocijaciji između ovog stava i godina starosti/zvanja, podaci ukazuju da što ispitanici imaju duži staž, to u većoj meri podržavaju ideju da samo redovni profesori trebaju biti članovi etičkog odbora.

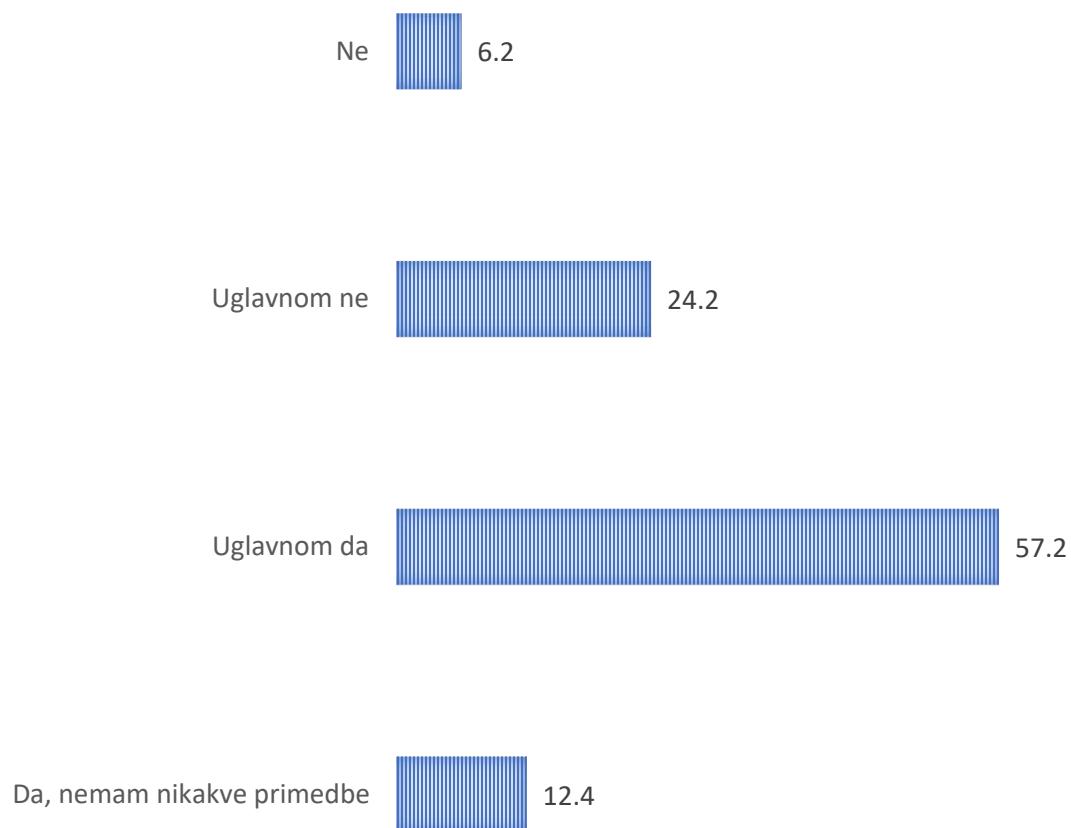
Tabela 17 Samo redovni profesori kao članovi etičkog odbora u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Ne	Nemam stav
Pol	Muški	37.0%	51.9%	11.1%
	Ženski	30.0%	49.8%	20.2%
	χ^2	5.316* df=2 p=.070		
Starost	do 41 godinu	12.7%	66.1%	21.2%
	42 - 52 godina	36.4%	46.7%	16.8%
	preko 53 godina	52.3%	37.4%	10.3%
	χ^2	40.864*** df=4 p=.000		
Zvanje	Asistent/Istraživač	6.8%	65.9%	27.3%
	Docent/Naučni saradnik	20.8%	62.4%	16.8%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	25.6%	57.7%	16.7%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	59.1%	28.7%	12.2%
	χ^2	59.582*** df=6 p=.000		
Fakultet ili Institut	Fakultet	38.1%	45.9%	16.0%
	Institut	8.8%	71.9%	19.3%
	χ^2	18.971*** df=2 p=.000		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	33.2%	50.0%	16.8%
	Univerzitet u Novom Sadu	35.0%	47.5%	17.5%
	Univerzitet u Nišu	41.2%	52.9%	5.9%
	Ostali univerziteti	23.1%	61.5%	15.4%
	χ^2	3.824 df=6 p=.701		
Staž	Do 10 godina	19.3%	64.8%	15.9%
	Od 11 do 20 godina	20.7%	56.0%	23.3%
	Od 21 do 30 godina	53.5%	36.6%	9.9%
	Preko 30 godina	53.7%	35.2%	11.1%
	χ^2	42.072*** df=6 p=.000		

Stavovi o procedurama izbora u zvanje

Kada je reč o procedurama za izbor u zvanje, veći je broj ispitanika koji smatra da su procedure pravedne i transparentne u odnosu na one koji misle suprotno (Grafikon 17). Nikakvih primedbi na procedure nema reko 12%, uz preko 57% ispitanika koji ističe da su procedure uglavnom pravedne i transparentne. Sa druge strane, da proceduri nisu pravedne i transparentne smatra svaki četvrti ispitanik.

Grafikon 17 Da li je po vašem mišljenju procedura napredovanja u viša zvanja uređena univerzitetskim pravilnicima pravedna i transparentna %

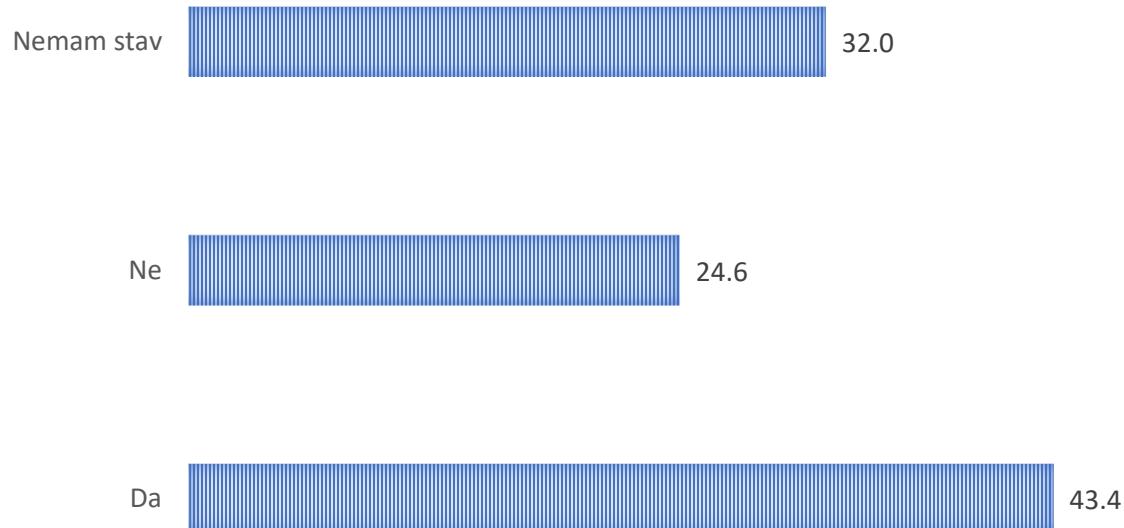
Ukoliko sagledamo stav o procedurama za izbor u zvanje u odnosu na karakteristike ispitanika, jedinu razliku koju merimo ogleda se u tome da afirmativniji stav prema ovim procedurama imaju zaposleni na fakultetima u odnosu na zaposlene u institutima.

Tabela 18 Da li je procedura napredovanja u viša zvanja pravedna i transparentna s obzirom na karakteristike ispitanika

		Da, nemam nikakve primedbe	Uglavnom da	Uglavnom ne	Ne
Pol	Muški	15.7%	56.0%	24.6%	3.7%
	Ženski	10.4%	57.9%	23.8%	7.9%
	χ^2		4.135 df=3 p=.247		
Starost	do 41 godinu	13.6%	49.2%	28.8%	8.5%
	42 - 52 godina	9.4%	61.3%	22.6%	6.6%
	preko 53 godina	15.1%	62.3%	20.8%	1.9%
	χ^2		9.621 df=6 p=.142		
Zvanje	Asistent/Istraživač	6.8%	54.5%	31.8%	6.8%
	Docent/Naučni saradnik	11.0%	52.0%	26.0%	11.0%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	14.1%	57.7%	21.8%	6.4%
	χ^2		12.223 df=9 p=.201		
Fakultet ili Institut	Fakultet	14.6%	57.9%	22.5%	5.0%
	Institut	1.8%	53.6%	32.1%	12.5%
	χ^2		12.321*** df=3 p=.006		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	11.3%	60.2%	21.6%	6.9%
	Univerzitet u Novom Sadu	12.5%	52.5%	32.5%	2.5%
	Univerzitet u Nišu	17.6%	52.9%	29.4%	
	Ostali univerziteti	7.7%	46.2%	23.1%	23.1%
	χ^2		13.278 df=9 p=.150		
Staž	Do 10 godina	10.2%	52.3%	28.4%	9.1%
	Od 11 do 20 godina	12.2%	55.7%	25.2%	7.0%
	Od 21 do 30 godina	17.1%	62.9%	15.7%	4.3%
	Preko 30 godina	13.0%	59.3%	27.8%	
	χ^2		10.696 df=9 p=.297		

Uzdržano glasanje kada je reč o izboru u zvanje jeste jedan od načina glasanja koji spada u pitanje etičnosti, imajući u vidu da u praksi 'uzdržan' glas ima isti efekat kao i glasanje protiv. Stoga smo pitali ispitanike da li treba ukinuti mogućnost uzdržanog glasanja u situacijama kada se glasa za izbor u zvanje (Grafikon 18). Podaci ukazuju da ova ideja ima podršku preko 43% ispitanika, dok je svaki četvrti protiv ove ideje, i uz svakog trećeg ispitanika koji nema stav po ovom pitanju.

Grafikon 18 Da li ste za to da se prilikom izjašnjavanja o izveštaju Komisije za izbor u zvanja na fakultetima ukine mogućnost uzdržanog glasanja, po uzoru na Zakon koji uređuje izbor u naučna zvanja na institutima %

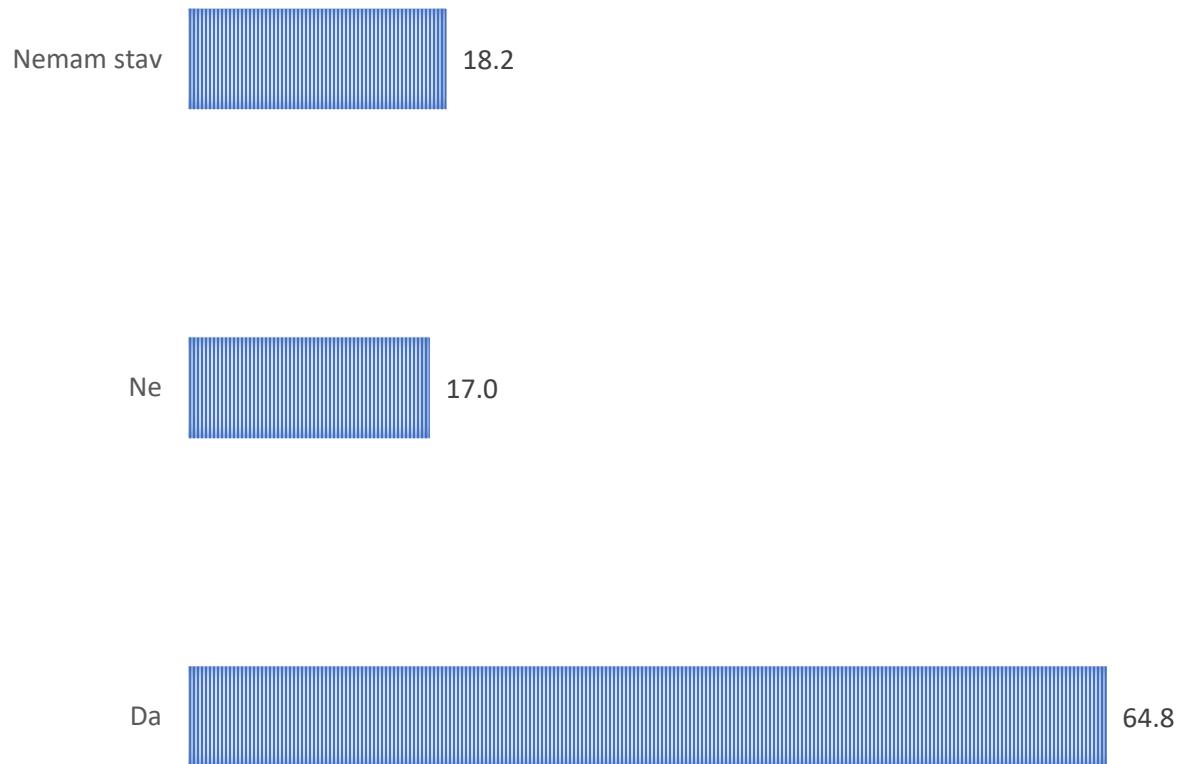
Analiza stava o uzdržanom glasanju u odnosu na karakteristike ispitanika ukazuje da su razlike između ispitanika značajne s obzirom na svaki od kriterijuma razlikovanja ispitanika po kategorijama (Tabela 19). Tako nalazimo da muškarci u značajno većoj meri u odnosu na žene podržavaju ideju da se ukine uzdržano glasanje. Veza između starosti ispitanika i stava o ovom pitanju je progresivno linearна, dakle, što su ispitanici stariji, to u većoj meri podržavaju ideju ukidanja uzdržanog glasanja. Ovaj nalaz korespondira i razlikama u stavovima s obzirom na naučna zvanja, te nalazimo da što je više naučno zvanje ispitanika, to je snažnija podrška ideji ukidanja uzdržanog glasanja. Razlike nalazimo i kada uporedimo zaposlene na fakultetima i one koji rade na institutima, ali se razlike u ovom pogledu ogledaju u tome što oni koji rade na fakultetima se u većoj meri protive ovom stavu, a naročito u tome što zaposleni na institutima u značajno većoj meri nemaju stav po ovom pitanju. Da treba ukinuti uzdržano glasanje u najvećoj meri se slažu zaposleni na Univerzitetu u Nišu, a najmanje oni koji rade na ostalim univerzitetima. Na kraju, u skladu sa pređašnjim nalazima, što ispitanici imaju duži radni staž, to su u većoj meri spremni da podre ukidanje uzdržanog glasanja kada je reč o izborima u zvanje.

Tabela 19 Stav o ukidanju uzdržanog glasanja u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Ne	Nemam stav
Pol	Muški	52.6%	23.0%	24.4%
	Ženski	37.9%	24.6%	37.4%
	χ^2	8.320** df=2 p=.016		
Starost	do 41 godinu	38.1%	19.5%	42.4%
	42 - 52 godina	43.9%	24.3%	31.8%
	preko 53 godina	50.5%	29.0%	20.6%
	χ^2	12.400** df=4 p=.015		
Zvanje	Asistent/Istraživač	25.0%	13.6%	61.4%
	Docent/Naučni saradnik	41.6%	19.8%	38.6%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	47.4%	25.6%	26.9%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	49.6%	32.2%	18.3%
	χ^2	31.298*** df=6 p=.000		
Fakultet ili Institut	Fakultet	43.1%	28.1%	28.8%
	Institut	45.6%	7.0%	47.4%
	χ^2	13.759*** df=2 p=.001		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	41.4%	28.0%	30.6%
	Univerzitet u Novom Sadu	50.0%	15.0%	35.0%
	Univerzitet u Nišu	67.6%	5.9%	26.5%
	Ostali univerziteti	23.1%	23.1%	53.8%
	χ^2	16.361** df=6 p=.012		
Staž	Do 10 godina	38.6%	15.9%	45.5%
	Od 11 do 20 godina	39.7%	23.3%	37.1%
	Od 21 do 30 godina	42.3%	38.0%	19.7%
	Preko 30 godina	64.8%	22.2%	13.0%
	χ^2	30.171*** df=6 p=.000		

Jedno od pitanja u istraživanju bilo je ispitivanja stava o tome da se u postupcima izbora u zvanja uvede obavezno pojedinačno izjašnjavanje o razlozima glasanja suprotno zaključnu Komisije (Grafikon 19). Rezultati istraživanja ukazuju da gotovo 2/3 ispitanika smatra da je ovo dobra ideja, a protiv je 17%.

Grafikon 19 Da li ste za to da se prilikom izjašnjavanja o izveštaju Komisije za izbor u zvanja na fakultetima uvede obavezno pojedinačno izjašnjavanje (pismenim putem ili usmeno) o razlozima glasanja suprotnog zaključku Komisije za izbor u zvanja %

Kada stav o obaveznom pojedinačnom izjašnjavanju o razlozima glasanja suprotno Izveštaju Komisije sagledamo kroz prizmu karakteristika ispitanika, dva su distinkтивна кriterijuma koji indiciraju značajne razlike. Prvo, ovu ideju u značajno većoj meri ne podržavaju zaposleni na fakultetima u odnosu na one koji rade na institutima, i drugo, ovu ideju u značajno većoj meri podržavaju oni koji imaju preko 30 godina radnog staža, u odnosu na one koji imaju manji broj godina staža.

Tabela 20 Obavezno pojedinačno izjašnjavanje o razlozima glasanja u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Ne	Nemam stav
Pol	Muški	60.7%	17.8%	21.5%
	Ženski	68.0%	15.8%	16.3%
	χ^2	2.058 df=2 p=.357		
Starost	do 41 godinu	68.6%	9.3%	22.0%
	42 - 52 godina	60.7%	24.3%	15.0%
	preko 53 godina	66.4%	16.8%	16.8%
	χ^2	9.857* df=4 p=.043		
Zvanje	Asistent/Istraživač	56.8%	11.4%	31.8%
	Docent/Naučni saradnik	66.3%	13.9%	19.8%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	65.4%	17.9%	16.7%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	66.1%	20.9%	13.0%
	χ^2	9.334 df=6 p=.156		
Fakultet ili Institut	Fakultet	64.1%	19.9%	16.0%
	Institut	68.4%	1.8%	29.8%
	χ^2	14.348*** df=2 p=.001		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	63.8%	19.0%	17.2%
	Univerzitet u Novom Sadu	70.0%	15.0%	15.0%
	Univerzitet u Nišu	73.5%	8.8%	17.6%
	Ostali univerziteti	69.2%	15.4%	15.4%
	χ^2	2.651 df=6 p=.851		
Staž	Do 10 godina	60.2%	11.4%	28.4%
	Od 11 do 20 godina	64.7%	15.5%	19.8%
	Od 21 do 30 godina	62.0%	29.6%	8.5%
	Preko 30 godina	74.1%	13.0%	13.0%
	χ^2	19.526*** df=6 p=.003		

Jedno od pitanja u istraživanju ticalo se stava da se nakon što NNV raspiše konkurs i formira Komisiju, dalje odlučivanje prepusti isključivo univerzitetskim organima (Grafikon 20). Rezultati ukazuju da je gotovo svaki drugi ispitanik protiv ove ideje, a ideju podržava gotovo 28% ispitanika.

Grafikon 20 Da li ste za to da se NNV nakon što se saglasi sa raspisivanjem konkursa za izbor u zvanje i formira Komisiju, dalje odlučivanje o izboru nastavnika prepusti isključivo univerzitetskim organima %

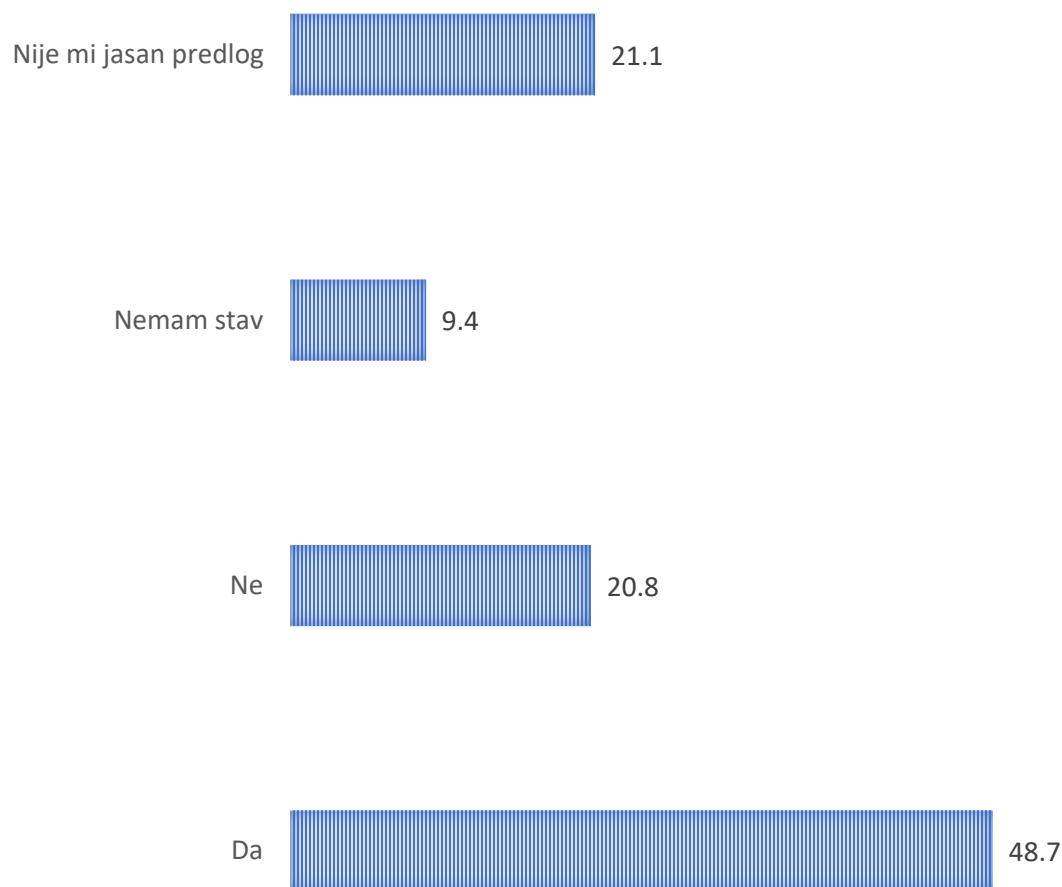
Kada se analiziraju stavovi o prepuštanju odlučivanja univerzitetskim organima nakon što NNV raspiše konkurs i formira komisiju, uočavamo određene razlike između ispitanika (Tabela 21). Najpre, ispitanici mlađi od 41 godinu u su manjoj meri protiv ove ideje. Drugo, zaposleni na fakultetima su značajno u većoj meri protiv ove ideje u odnosu na one koji rade na institutima. Treće, oni koji maju 21-30 godina staža, kao i oni koji imaju manje od 10 godina staža, u većoj mjeri podržavaju ovu ideju u odnosu na ostale dve grupe.

Tabela 21 Da li ste za to da se NNV nakon što se saglasi sa raspisivanjem konkursa za izbor u zvanje i formira Komisiju, dalje odlučivanje o izboru nastavnika prepusti isključivo univerzitetskim organima u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Ne	Nemam stav
Pol	Muški	31.1%	45.9%	23.0%
	Ženski	26.1%	48.8%	25.1%
	χ^2	1.015 df=2 p=.602		
Starost	do 41 godinu	27.1%	39.8%	33.1%
	42 - 52 godina	29.9%	51.4%	18.7%
	preko 53 godina	29.0%	51.4%	19.6%
	χ^2	8.424* df=4 p=.077		
Zvanje	Asistent/Istraživač	18.2%	43.2%	38.6%
	Docent/Naučni saradnik	31.7%	41.6%	26.7%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	26.9%	50.0%	23.1%
	χ^2	10.169 df=6 p=.118		
Fakultet ili Institut	Fakultet	28.1%	52.0%	19.9%
	Institut	28.1%	26.3%	45.6%
	χ^2	19.427*** df=2 p=.000		
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	27.6%	46.1%	26.3%
	Univerzitet u Novom Sadu	32.5%	40.0%	27.5%
	Univerzitet u Nišu	26.5%	64.7%	8.8%
	Ostali univerziteti	38.5%	30.8%	30.8%
	χ^2	8.279 df=6 p=.218		
Staž	Do 10 godina	34.1%	31.8%	34.1%
	Od 11 do 20 godina	20.7%	56.0%	23.3%
	Od 21 do 30 godina	39.4%	46.5%	14.1%
	Preko 30 godina	22.2%	57.4%	20.4%
	χ^2	21.622*** df=6 p=.001		

Kada je reč o izborima u zvanja, pitali smo ispitanike i da li bi podržali ideju da se napredovanje u karijeri odvoji od radnog odnosa (Grafikon 21). Gotovo svaki drugi ispitanik podržava ovu ideju, dok je svaki peti protiv ove ideje. Dodatno, više nego svaki peti ne razume ovaj predlog, dok gotovo svaki deseti nema stav o ovom pitanju.

Grafikon 21 Da li biste podržali odvajanje napredovanja u karijeri od zasnivanja radnog odnosa, nakon izbora u prvo nastavničko zvanje (docent) %

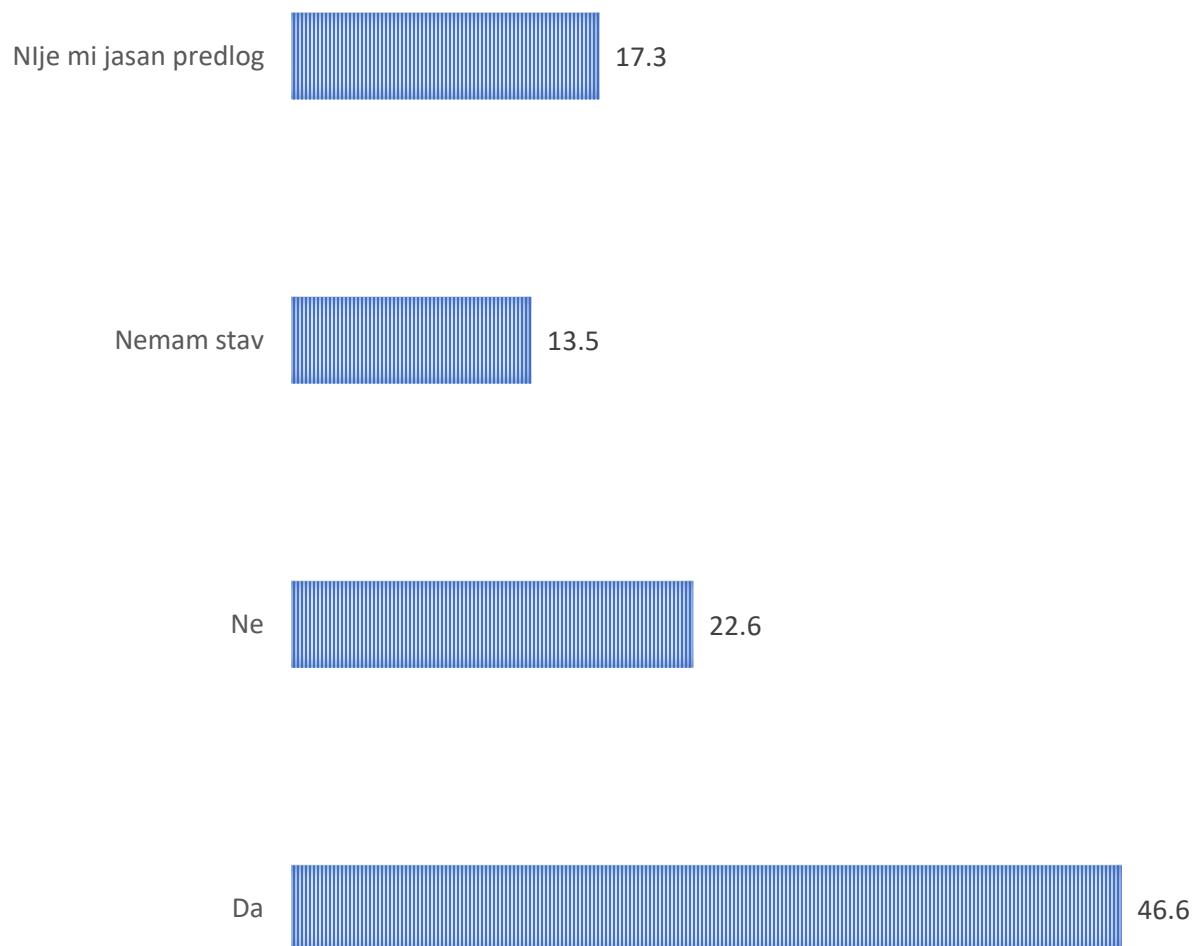
Ukoliko sagledamo stavove o razdvajaju izbora u zvanje od radnog odnosa sa stanovišta karakteristika ispitanika, dva su kriterijuma grupisanja ispitanike u okviru kojih merimo značajne razlike u stavovima (Tabela 22). Prvo, žene u mnogo većoj meri nego muškarci iskazuju nerazumevanje ove opcije, i drugo, zaposleni na fakultetima u značajno većoj meri podržavaju ovaj predlog u odnosu na zaposlene na institutima.

Tabela 22 Odvajanje napredovanja u karijeri od zasnivanja radnog odnosa, nakon izbora u prvo nastavničko zvanje u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Ne	Nemam stav	Nije mi jasan predlog
Pol	Muški	51.9%	24.4%	8.9%	14.8%
	Ženski	46.8%	18.2%	9.4%	25.6%
	χ^2	6.399* df=3 p=.094			
Starost	do 41 godinu	46.6%	21.2%	9.3%	22.9%
	42 - 52 godina	44.9%	21.5%	11.2%	22.4%
	preko 53 godina	54.2%	19.6%	7.5%	18.7%
	χ^2	1.544 df=6 p=.864			
Zvanje	Asistent/Istraživač	45.5%	15.9%	18.2%	20.5%
	Docent/Naučni saradnik	48.5%	20.8%	6.9%	23.8%
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	48.7%	24.4%	9.0%	17.9%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	49.6%	20.9%	7.8%	21.7%
	χ^2	6.479 df=9 p=.691			
Fakultet ili Institut	Fakultet	50.5%	22.4%	8.2%	18.9%
	Institut	38.6%	14.0%	14.0%	33.3%
	χ^2	9.405** df=3 p=.024			
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	46.6%	22.8%	7.8%	22.8%
	Univerzitet u Novom Sadu	55.0%	20.0%	7.5%	17.5%
	Univerzitet u Nišu	58.8%	14.7%	8.8%	17.6%
	Ostali univerziteti	30.8%	23.1%	23.1%	23.1%
	χ^2	7.301 df=9 p=.606			
Staž	Do 10 godina	46.6%	20.5%	12.5%	20.5%
	Od 11 do 20 godina	46.6%	24.1%	7.8%	21.6%
	Od 21 do 30 godina	53.5%	18.3%	4.2%	23.9%
	Preko 30 godina	53.7%	20.4%	9.3%	16.7%
	χ^2	5.664 df=9 p=.773			

Dodatno pitanje koje se tiče odvajanja radnog odnosa od izbora u zvanje ticalo se podrške ukoliko bi realizacija ove ideje značila pooštavanje kriterijuma za izbor u zvanje (Grafikon 22). Podaci ukazuju da ispitanici nisu značajno promenili mišljenje usled mogućnosti pooštavanja kriterijuma. Dakle, i dalje gotovo polovina ispitanika podržava ovaj predlog a nešto manje od 1/4 je protiv predloga.

Grafikon 22 Da li biste podržali gornji predlog o odvajanju napredovanja u karijeri od zasnivanja radnog odnosa ako bi to značilo da će se uslovi za napredovanje pooštiti %

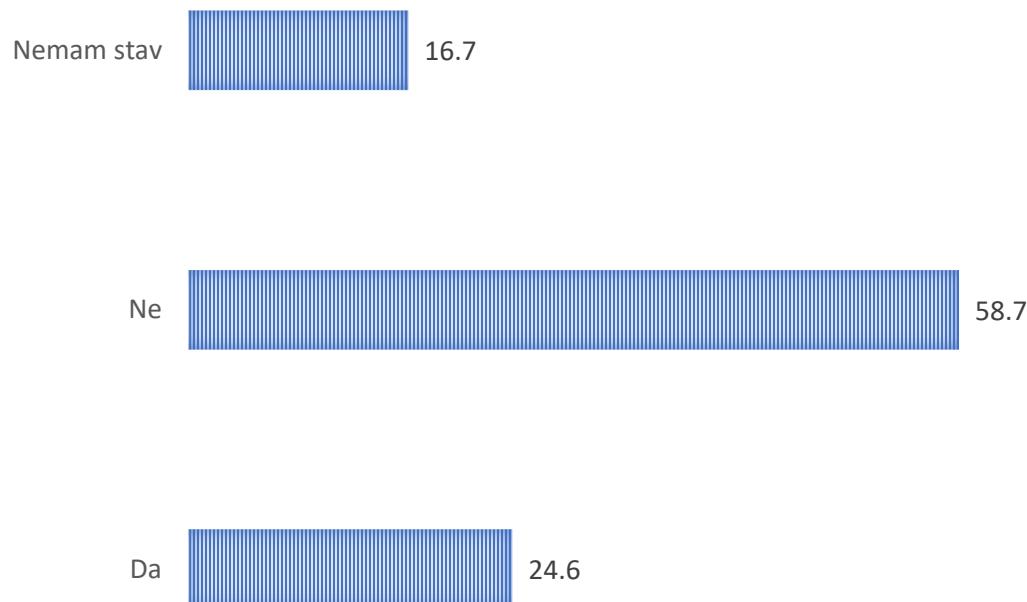
Stav o pooštavanju kriterijuma za izbor u zvanje ukoliko se odvoji postupak izbora u zvanje od radnog odnosa u svetu karakteristika ispitanika (Tabela 23) ukazuje, prvo, da bi redovni profesori i docenti u većoj meri podržali ovu ideju u odnosu na vanredne profesore i asistente; i drugo, zaposleni na fakultetima su u značajnijej meri protiv ove ideje u odnosu na zaposlene na institutima, uz konstataciju da zaposleni na institutima u značajno manjoj meri razumeju sam predlog.

Tabela 23 Da li biste podržali gornji predlog o odvajanju napredovanja u karijeri od zasnivanja radnog odnosa ako bi to značilo da će se uslovi za napredovanje pooštriti u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Ne	Nemam stav	Nije mi jasan predlog
Pol	Muški	51.9%	23.0%	12.6%	12.6%
	Ženski	42.9%	22.7%	13.8%	20.7%
	X ²		4.549 df=3 p=.208		
Starost	do 41 godinu	42.4%	25.4%	12.7%	19.5%
	42 - 52 godina	43.0%	25.2%	14.0%	17.8%
	preko 53 godina	54.2%	17.8%	13.1%	15.0%
Zvanje	X ²		4.650 df=6 p=.589		
	Asistent/Istraživač	34.1%	18.2%	22.7%	25.0%
	Docent/Naučni saradnik	48.5%	23.8%	10.9%	16.8%
Fakultet ili Institut	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	34.6%	33.3%	16.7%	15.4%
	Redovni profesor/Naučni savetnik	57.4%	15.7%	10.4%	16.5%
	X ²		20.091** df=9 p=.017		
Univerzitet	Fakultet	47.7%	24.2%	13.2%	14.9%
	Institut	40.4%	14.0%	15.8%	29.8%
	X ²		8.975** df=3 p=.030		
Staž	Univerzitet u Beogradu	46.1%	23.3%	12.1%	18.5%
	Univerzitet u Novom Sadu	52.5%	25.0%	10.0%	12.5%
	Univerzitet u Nišu	50.0%	17.6%	17.6%	14.7%
Staž	Ostali univerziteti	38.5%	15.4%	30.8%	15.4%
	X ²		6.374 df=9 p=.702		
	Do 10 godina	44.3%	23.9%	13.6%	18.2%
Staž	Od 11 do 20 godina	45.7%	25.9%	10.3%	18.1%
	Od 21 do 30 godina	47.9%	21.1%	11.3%	19.7%
	Preko 30 godina	53.7%	18.5%	14.8%	13.0%
Staž	X ²		3.423 df=9 p=.945		

Poslednje pitanje u istraživanju ticalo se ne tako retke prakse da se na Konkurs osim kandidata koji je već zaposlen na visoko školskoj instituciji, javi i neki drugi kandidat. Neretko, reference tog drugog kandidata su bolje u naučnom smislu, i onda se postavlja problem/pitanje izbora kandidata po Konkursu. U praksi, naučne institucije po pravilu preferiraju kandidata koji je već zaposlen na toj instituciji. Mi smo u istraživanju pitali ispitanike kakav je njihov stav o tome (Grafikon 23). po ovom pitanju, preko 58% ispitanika smatra da treba dati prednost kandidatu koji je već radio na toj visoko-školskoj instituciji, bez obzira što alternativni kandidat ima bolje reference. Sa druge strane, svaki četvrti ispitanik bi podržao kandidata koji ima bolje reference, iako on-a nije radio u visokom obrazovanju.

Grafikon 23 Da li smatrate da je opravdano da nastavnik koji provede deo radnog veka na fakultetu izgubi posao ukoliko se na konkurs za re-izbor prijavi kandidat koji ima bolje reference, iako nikad nije radio u visokom obrazovanju %

Stav o mogućem izboru kandidata sa boljim referencama bez obzira što nema iskustvo rada u naučno-obrazovnim institutima sagledali smo i iz ugla različitih karakteristika ispitanika (Tabela 24). Podaci ukazuju da muškarci u značajno većoj meri podržavaju ovu ideju u odnosu na žene, da te da su redovni profesori skloniji da podrže ovu ideju od ostalih kategorija zvanja.

Tabela 24 Stav o gubitku radnog odnosa ukoliko se na Konkurs javi bolji kandidat u odnosu na karakteristike ispitanika

		Da	Ne	Nemam stav	
Pol	Muški	34.1%	54.1%	11.9%	
	Ženski	18.7%	61.6%	19.7%	
	χ^2	11.489*** df=2 p=.003			
Starost	do 41 godinu	24.6%	58.5%	16.9%	
	42 - 52 godina	24.3%	58.9%	16.8%	
	preko 53 godina	26.2%	57.0%	16.8%	
	χ^2	.124 df=4 p=.998			
Zvanje	Asistent/Istraživač	18.2%	65.9%	15.9%	
	Docent/Naučni saradnik	20.8%	65.3%	13.9%	
	Vanredni profesor/Viši naučni saradnik	15.4%	65.4%	19.2%	
	Redovni profesor/Naučni savetnik	36.5%	45.2%	18.3%	
χ^2		16.958*** df=6 p=.009			
Fakultet ili Institut	Fakultet	23.8%	60.9%	15.3%	
	Institut	28.1%	47.4%	24.6%	
	χ^2	4.225 df=2 p=.121			
Univerzitet	Univerzitet u Beogradu	21.6%	59.5%	19.0%	
	Univerzitet u Novom Sadu	35.0%	55.0%	10.0%	
	Univerzitet u Nišu	29.4%	52.9%	17.6%	
	Ostali univerziteti	38.5%	53.8%	7.7%	
χ^2		6.587 df=6 p=.361			
Staž	Do 10 godina	28.4%	55.7%	15.9%	
	Od 11 do 20 godina	20.7%	64.7%	14.7%	
	Od 21 do 30 godina	25.4%	56.3%	18.3%	
	Preko 30 godina	29.6%	53.7%	16.7%	
χ^2		3.229 df=6 p=.780			

Ključni analitički izvodi

- Za većinu zaposlenih u naučno-obrazovnim institucijama, akademski integritet kao koncept označava autonomiju/nezavisnost/slobodu i čast/poštenje/čestitost
- Tri su latentne strukture kada je reč o oblicima ponašanja koji ugrožavaju akademski integritet. Prvo, to je zloupotreba statusa i institucionalne pozicije, drugo, to je plagiranje naučnih radova, i treće, to je seksualno uznemiravanje
- Po ocenama ispitanika, plagiranje je prisutno u našoj akademskoj zajednici, ali njihova je ocena da to nije naročito izraženo
- Međutim, da poznaju makar jednog i/ili više kolega koji su plagirali naučne radove ističe 2/3 naučnih radnika u Srbiji
- U najvećem broju slučajeva, kada se detektuje plagijat, nema podnošenja prijave
- Čak i kada se plagijat prijavi, veoma često ne dolazi do sankcija
- Kada je reč o sankcionisanju, najveći broj naučnih radnika u Srbiji smatra da bi plagijat trebalo javno osuditi, a petina ispitanika su veoma radikalni u ovom pogledu i oni bi se složili sa otkazom radnog odnosa onom koji je plagirao, bez prava da se ponovo zaposli na naučno-obrazovnoj instituciji
- Na jedan ili na drugi način, i u različitoj meri s obzirom na stepen plagiranja, ipak se mora reći da većina ispitanika smatra da autoplagijat treba tretirati kao plagijat
- Kada je reč o prijavljivanju plagijata, mišljenja su podeljena, te je prilično ujednačen broj onih koji bi prijavili, odnosno ne bi prijavili plagijat
- I kada je reč o učešću u radu etičkog odbora mišljenja su podeljena i uravnotežena, te je prilično ujednačen broj onih koji bi učestovali u njegovom radu, i onih koji to ne bi želeli
- Kada je reč o razlozima nespremnosti za učešće u radu etičkog odbora, veliki je broj razloga koje nije moguće sagledati, a od onih koji su kategorizovani, ključni razlog je nedostatak vremena
- Mišljenja su podeljena kada je reč o mogućnosti da etički odbor neke srodne naučne ustanove u okviru grupacije rešava pitanja na referentnim institucijama
- Većina zaposlenih u naučnim institucijama se slaže sa idejom da se formiraju etički odbori na nivou naučnih grupacija
- Reko polovina ispitanika smatra da članovi etičkog odbora treba da imaju finansijsku stimulaciju za svoj rad
- Većina ispitanika smatra da nije dobra ideja da članovi etičkog odbora budu samo redovni profesori
- Značajna većina ispitanika procedure izbora u zvanja procenjuje kao pravedne i transparentne
- Relativna većina ispitanika se slaže da se treba ukinuti uzdržano glasanje kada se vrši izbor u zvanje
- Gotovo dve trećine ispitanika smatra da se prilikom glasanja protiv stavova Komisije za izbor u zvanje moraju obavezno pojedinačno izjasniti o razlozima za takav stav, oni koji imaju suprotan stav u odnosu na Izveštaj Komisije

- Ideju da se nakon raspisivanja konkursa i formiranja Komisije dalje odlučivanje o izboru u zvanje prepusti višim univerzitetskim instancama većinski se ne prihvata
- Gotovo polovina, i to je značajna većina, ispitanika podržava ideju da se izbor u zvanje nakon izbora u početno zvanje odvoji od radnog odnosa. Ova podrška je gotov identična čak i u situaciji ukoliko bi to značilo pooštravanje kriterijuma za izbor u zvanje
- Ukoliko bi se na konkurs koji raspisuje neka naučna institucija prijavio kandidat koji ima bolje reference, ali je van nastavnog procesa, većina ispitanika smatra da treba dati prednost kandidatu koji već radi na toj instituciji.